

İLK ADIM

10 TL

Timaş Yayınları Ebeveyn-Çocuk Okuma Kültürü Dergisi

Yıl: 2021 Sayı: 1

Çocuklar için Yazmak: Ayşegül Dede

**Oyun Oynamak
mı, Oyuncul
Olmak mı?**

**Ekran Süresini
Azaltmak için
Öneriler**

**Resimli Çocuk Kitabı
Seçilirken Nelere
Dikkat Edilmeli?**

MUTLULUK SENİN SEÇİMİN...

Aysegül Dede; Duvarın Arkasında Ne Var ile hiçbir duvarın mutluluğumuza engel olamayacağını; Biri, Diğeri, Öteki, Beriki ile mutluluğumuz için her zaman bir sebebin olacağını; Kanatlarım Var Benim ile dünyaya mutlu bakabilmenin önemini anlatıyor. Farklılıklara saygıyı, hoşgörüyü ve empati kurmayı öğretirken, hayal gücünü kullanmanın, hayal kurmanın ne kadar değerli olduğunu fark ettiriyor.

Şarkısını dinlemek için karekodu okutunuz.

Şarkısını dinlemek için karekodu okutunuz.

Şarkısını dinlemek için karekodu okutunuz.

Kitaplarımız hakkında detaylı videolar için

Timaş Çocuk YouTube kanalını takip etmeyi unutmayın!

Bu karekodu okutup hızlıca gidebilirsiniz.

**"İnsan yalnızca kitapları okumaz!
Balıkçı gökyüzünden okur olası tehlikeleri.
Yolcu tren saatlerine bakarken kol saatinden
okur zamanı."**

Hepimiz her gün, her an okuyoruz; arkadaşımızın yüzünden o an nasıl hissettiğini, tabelalardan ne yöne gideceğimizi, yemeğe ne kadar tuz eklememiz gerektiğini... Zaman zaman başka şeyler de okuyoruz; hayat hikâyeleri, kısa öyküler, komik karikatürler... Hepimizi birleştiren en büyük eylemlerden biri okumak. Bu noktada ayrıldığımız tek noktaysa okumaya nasıl başladığımız ve kitaplarla nasıl tanıştığımız. Kimimiz abimizin kitaplarını dişleyerek, kimimiz ninemizin kadife sesinden öyküler dinleyerek, kimimizse babamızın gazetesindeki kocaman harfleri değişik hayvanlara benzeterek başlattık okuma serüvenimizi. Sonradan renk renk resimlerle bezeli kitaplar, al yanaklı kahramanlar da geldi. Kitaplarla yeni tanışan, öyküler dinlemeye, resimlerle hikâyeyi takip etmeye başlayan 3 yaş ve üzeri çocuklar için hazırlanan İlk Adım Kitaplığı, özenle yazılmış, çizilmiş ve çevrilmiş kitaplardan oluşuyor. Günümüzün bin bir çeşit kitaba doğan, bin farklı yöreden bin farklı masalla büyüyen çocukları için; zengin ve renkli hikâyelerle onların hayal gücünü, kelime bilgisini, metin ve resimlerle kurduğu bağlantıları destekleyen kitaplarla büyüyor. Benim Evim Nerede? kitabında, evini arayan minik sincapla bizi bin yıllardır üzerinde misafir eden dünyamıza iyi bakmamız gerektiğini, Ponpon Kedi'ye Ne Oldu? ile arkadaşlığı ve empatiyi öğrenirken; binlerce kilometre uzaktan gelen kitap Dolabımdaki Oyun Parkı'nda rengârenk batıklar arasında hülyalara dalıp Herve Tullet kitaplarıyla eğlenceli oyunlar oynuyoruz. Manica Musil geçeden kahramanlarıyla katılıyor aramıza, Ayşegül Dede duvarın ardındaki çocukların hikâyesiyle... Sarılalım'da bir kirpiyle bir kaplumbağanın yalnızlıklarından sıyrılıp birbirlerine sımsıkı sarılma hikâyelerini okurken, Benim Atım Farklı'da Yaren'in beyaz atıyla olan dostluğunu izliyoruz. Kardan Arkadaşım kartopu oynamaktan kızarmış parmak uçlarımızı sızlatırken, Arkadaşım Güneş ısıtıyor içimizi yeniden. Kartopu Panda bizi Çin ormanlarına götürürken, Kırmızı Gemim Neden Gitti? masmavi bir denizin dalgalarını dinletiyor. Sizi ve çocuğunuzu, İlk Adım Kitaplığı'ndan bir kitap seçip Kış Uykusu Oteli'nde renkli rüyalarla dolu sıcacık bir uykuya davet ediyoruz. "Kitaplarla çıktığım yolculukta yolumu kaybetmeme imkân yok. Çünkü kitaplarımız bizi yakınlaştırıyor. Babamı, annemi, dostlarımı ve beni."

Sahibi

OSMAN OKÇU

Genel Yayın Yönetmeni

SAVAŞ ÖZDEMİR

Yazı İşleri Müdürü

TÜLAY ÖNCÜ

Görsel Yönetmen

SEFER KOÇAN

Editör

HANDE NUR GÜNER

SEVDE TUBA OKÇU

Sosyal Medya Sorumlusu

OKAN GİDER

GRAFİK TASARIM

DORUK ÜNYELİ

Pazarlama Müdürü

YAVUZ SELİM POLAT

6

Resimli Çocuk Kitabı Seçerken
Nelere Dikkat Edilmeli?

30

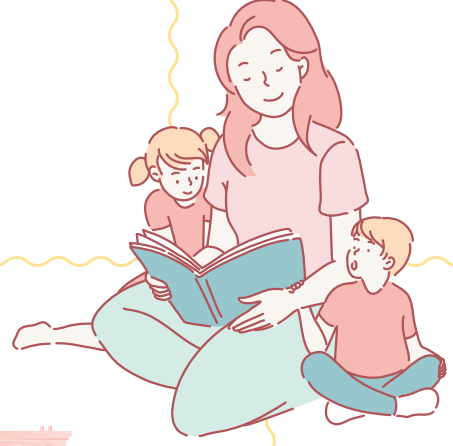
Çocuklar
için
Aktiviteler

12

Çocuk
Odalarında
Kitaplıklar Nasıl
Düzenlenmeli?

10

Yaşa Göre
Kitap
Önerileri

37

Pandemi
Döneminde
Evde Neler
Yapabiliriz

14

Gelişimde
Önemli Bir
Aşama: Hayat
Döngüsünü
Anlamak

20

Okuldaki
Ev,
Evdeki
Okul

43

**Doğa/Çevre
Bilinci Ve Çocuk
Kitapları**

60

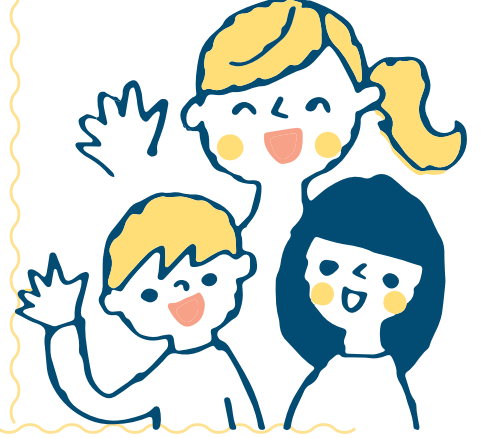
**Çocukların
Ekran Süresini
Azaltmak için
Fikirler**

48

**Oyun Oynamak
Mı, Oyuncul
Olmak Mı?**

KİTAPLAR

Sayfa 6

Resimli Çocuk Kitabı Seçerken
Nelere Dikkat Edilmeli?

Sayfa 26

Bir Kitaptan Fazlası: Diddalum

Sayfa 43

Çevre Bilinci ve Çocuk Kitapları

Sayfa 53

Herve Tullet Kitaplığı

PSİKOLOJİ/ GELİŞİM/EĞİTİM

Sayfa 14

Gelişimde Önemli Bir Aşama:
Hayat Döngüsünü Anlamak

Sayfa 20

Okuldaki Ev, Evdeki Okul:
Pandemi Döneminde Okula
Uyum Nasıl Gerçekleşecek?

Sayfa 48

Oyun Oynamak mı, Oyuncul
Olmak mı?

Sayfa 54

Gelişim Alanlarını Desteklemeye
Yönelik Öneriler

Sayfa 60

Çocukların Ekran Süresini
Azaltmak için Fikirler

EĞLENCE

Sayfa 12

Çocuk Odalarında Kitaplıklar
Nasıl Düzenlenmeli?

Sayfa 24

Animasyon Tarihinin Kültleri

Sayfa 30

Çocuklar için Kağıt Üstü
Etkinlikler

Sayfa 37

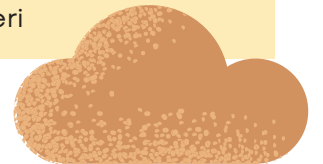
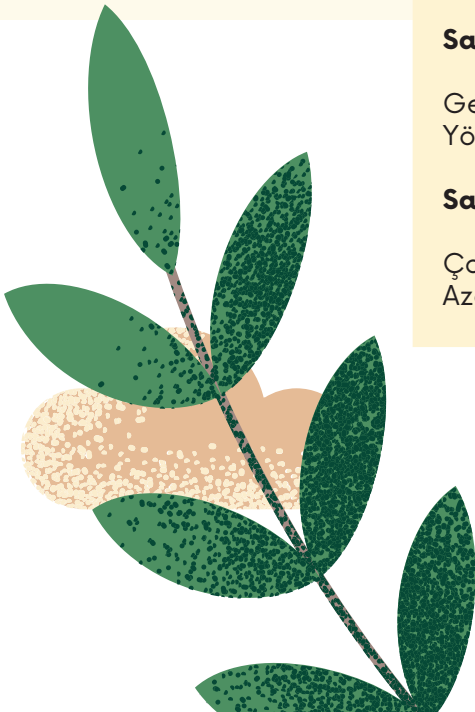
Pandemi Döneminde Evde
Neler Yapabiliriz?

Sayfa 46

Eğlenceli Sıfır Atık Etkinlikleri

Sayfa 58

P4C Etkinlikleri

RESİMLİ ÇOCUK KİTABI SEÇERKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ?

İçinde resim olan her kitap, çocuk kitabı değildir. Hem biçimsel özellikler, hem de resimlerin nitelikleri çok önemlidir. Kitabı oluşturan unsurların “**çocuğa görelik**” ilkesine uygun kurgulanmış olması kitabın kalitesini belirleyen birinci özelliktir.

Hande Güner

“ Bir buçuk yaşımdan beri hayatımı safha safha hatırlarım. ”

Yazar Samiha Ayverdi'ye ait olan bu cümle, insanı çocukluk ve çocuklar üzerinde düşünmeye yönlendiriyor. Gerçekten nasıl mümkün olabilir? Bu, belki de kimi insanlara verilmiş özel bir yetenek olmalı. Çoğu çocuk bir buçuk yaşını hatırlayamaz belki fakat inkâr edilemez gerçek şudur: Hatırlanan ya da hatırlanmayan her şey insanın özünde bir maya olarak durmaktadır. Karakter o yıllarda yaşanan “her şey” ile oluşmuştur.

Yaşananlar çocukluk evreninde bir yerde saklı durmakta ve gerektiğinde/ ihtiyaç duyulduğunda bilgi/davranış/duygu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, doğumdan kendini bildiği ana kadar çocuğun yaşadıklarının, gördüklerinin önemini altını çizer. Her gün önemli, her an değerlidir.

Bilimsel veriler de bunları destekler. Çocuğun en hızlı öğrendiği, gelişiminin en hızlı olduğu zaman “okul öncesi dönem”dir. Çocuk çevreyle bu dönemde etkileşime girer, iletişime geçer. Okula başlamadan önceki zamanda çocuğun ilgilerinin gelişmesi, teknik deyimıyla nitelikli bir eğitim alması gelişimini hızlandırır. Dolayısıyla bu dönem minik bireyin potansiyelini en üst düzeye çıkarması için elverişlidir.

Bu, önce anne-babaların ulaşması gereken bir bilinç düzeyidir: “Okul öncesi dönemde çocukların öğrenmesini kolay ve kalıcı kılmak için çevredeki uyarıcıların çok sayıda duyu organına hitap etmesi gerekir. Günümüzde çocukların sadece duyararak değil; görerek, dokunarak, konuşarak, paylaşarak öğrenmelerini esas alan eğitim modelleri kabul görmektedir.” Ve hemen arkasından şu soru gelecektir: “Yapılması gereken ne?” Okul öncesi dönemde özellikle görme duyusunun öğrenmede etkili olması, görsel edebiyat ürünlerini ön plana çıkarır. Yani “gerekenler” maddesinin en önemlilerinden biri resimli çocuk kitaplarıdır.

Bu noktada söylenmesi gereken en önemli şey şudur: İçinde resim olan her kitap, çocuk kitabı değildir. Hem biçimsel özellikler hem de resimlerin nitelikleri çok önemlidir çocuk kitabında. Kitabı oluşturan unsurların “çocuğa görelilik” ilkesine uygun kurgulanmış olması kitabın kalitesini belirleyen birinci noktadır. Dolayısıyla resimli çocuk kitaplarının bu ilkeyle çerçevelendirilmesi gerekir.

Okumayı sevmeyen çocuğu doğru yöntemlerle ve doğru kitaplarla tanıştırmak, onun kitaba bakışını tamamen değiştirebilir. Bununla birlikte yanlış yöntemlerle, bilinçsiz dayatmalarla ve niteliksiz kitaplarla çocukları okumaktan soğutmak da mümkün.

Herkesin aklına gelen sorular aynı: Peki nasıl kitap seçeceğiz? Çocuklarımıza hangi kitapları okutacağız? İşte doğru kitabı seçmek için birkaç ipucu:

1) Çocuğun seçimi:

Kitap seçimi öncelikle çocuğun zevkine göre yapılmalıdır. Yani kitabı seçen, okuyacak kişi olmalı. "Çocuk nasıl seçecek?" sorusu ve bunun cevabı bu noktada önemli. Önce kabul edelim: Çocuk da bir bireydir, sevdiği sevmediği şeyler vardır. Nasıl yetişkinlerin birbirinden farklı zevkleri varsa, çocuklar için de bu böyledir. Bazen anne babaların çok öğretici ve doğru bulduğu bir kitap çocuk tarafından kabul görmez. Bu durumda çocuğun zevklerini ve ilgilerini takip etmek ve çocuğu buna uygun kitaplarla karşılaştırmak gerekir. Belki de çocuğu çok iyi tanıyıp ona göre önerilerde bulunmak, bunlar arasından onun seçim yapmasını sağlamak en iyisi.

2) Yalın anlatım, yetkin dil:

Resimli kitaplar, okul öncesi dönemde çocuğun bilişsel gelişimini doğrudan etkiler. Kitap okumak onun sözcük dağarcığını zenginleştirir ve dil gelişimini destekler. Bu yüzden kitabın yalın bir anlatıma sahip olması, yetkin ve edebi bir dil ile yazılmış olması önemlidir. İyi bir Türkçe ile yazılmamış kitap dil gelişimini olumsuz etkileyebilir. Alınan/okunan kitaplarda yazım ve imla yanlışlarının olmamasına, söz diziminin doğru olmasına ve anlatım bozukluklarının bulunmamasına dikkat edilmelidir. Elbette kullanılan dilin yanlışsız olması, kitabın dilinin kaliteli ve çocuklara uygun olduğunu gösteren tek şey değildir. Karışık ve çok uzun cümlelere sıklıkla yer verilmemeli, kullanılan kelimeler çocuğun sözcük dağarcığına uygun olmalı ve metin anlaşılır olmalıdır.

3) İllüstrasyonlar (Resimler):

Okul öncesi kitaplarında, sayfanın ortalama yüzde seksenini illüstrasyonlar oluşturur. Bunları incelemek, anlamaya çalışmak, üstüne düşünmek ve yorum yapmak çocukların hem yaratıcılıklarını hem de sanat algılarını geliştirir. Dolayısıyla kitabın iyi resimlenmiş olması, iyi bir metne sahip olması kadar önemlidir. Ayrıntıları iyi düşünülmüş resimler çocukların ilgisini çeker, her bakışta yeni bir şey keşfetmelerini sağlar. Ama bu, tüm illüstrasyonların ayrıntılı ve karmaşık olması gerektiği anlamına gelmez. Kullanılan renkler, seçilen ayrıntılar, anlatılan konuya uygunluk, yeterli büyüklük resimlerde aranan başlıca niteliklerdir.

4) Kurgu:

Küçük çocuklar karmaşık kurguları takip edemez. İç içe geçmiş birden çok hikâyeyi zihninde ayırtamaz. Bu yüzden hikâye/masal kitaplarında olay, kurgusu iç içe geçmiş hikâyelerden oluşmamalı ve kronolojik zaman çizgisinde ilerlemelidir. Gereğinden fazla karakterin bulunması da yine okul öncesi çocuklar için kafa karıştırıcı ve anlaşılmaz olabilir.

"ÇOCUĞA C

olan kitapların r

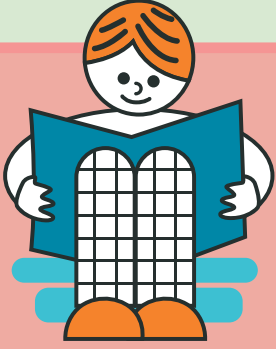
**Çocuğun
ilgisini
çekebilecek
konuları
işler.**

**Çocuğun
hayal gücüne
seslenir.**

A GÖRE"

n nitelikleri nelerdir?

Kurgusu ve olay örgüsü karmaşık değildir.

Dikkat dağıtıcı ayrıntılardan arındırılmıştır.

Çocuğun tat alarak rahatça okuyabileceği dil ve anlatıma sahiptir.

Çocuğu duygu ve düşünce yönünden besler.

5) İçerik:

Okul öncesi dönemde soyut düşünme yeterince gelişmediği için soyut kavramlara yer veren kitaplardan kaçınmak gerekir. Çocukların kitapla olumlu ilişkiler kurabilmesi için kitabın edebi yönünün güçlü olması, eğlenceli olması, yaratıcılığı ve hayal gücünü geliştirmesi gibi özellikleri bulunmalıdır. Bir kitap didaktik olmasa bile okunurken zevk veriyorsa, kitap okuma alışkanlığı açısından önemli bir kazanım elde edilmiş olur. Kitaplar elbette evrensel değerler, öz bakım becerileri, insan ilişkileri gibi birçok konuyu çocuklara aktarmak için iyi araçlardır ama sadece öğretici yönüyle ele alınmamalı; sanatsal ve edebi zevk vermesi, eğlendirmesi, yeni ufuklar açması ve hayal gücünü geliştirmesi yönüyle de değerlendirilmelidir.

6) Malzeme Kalitesi:

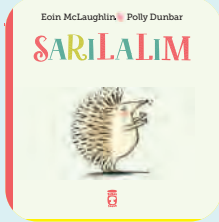
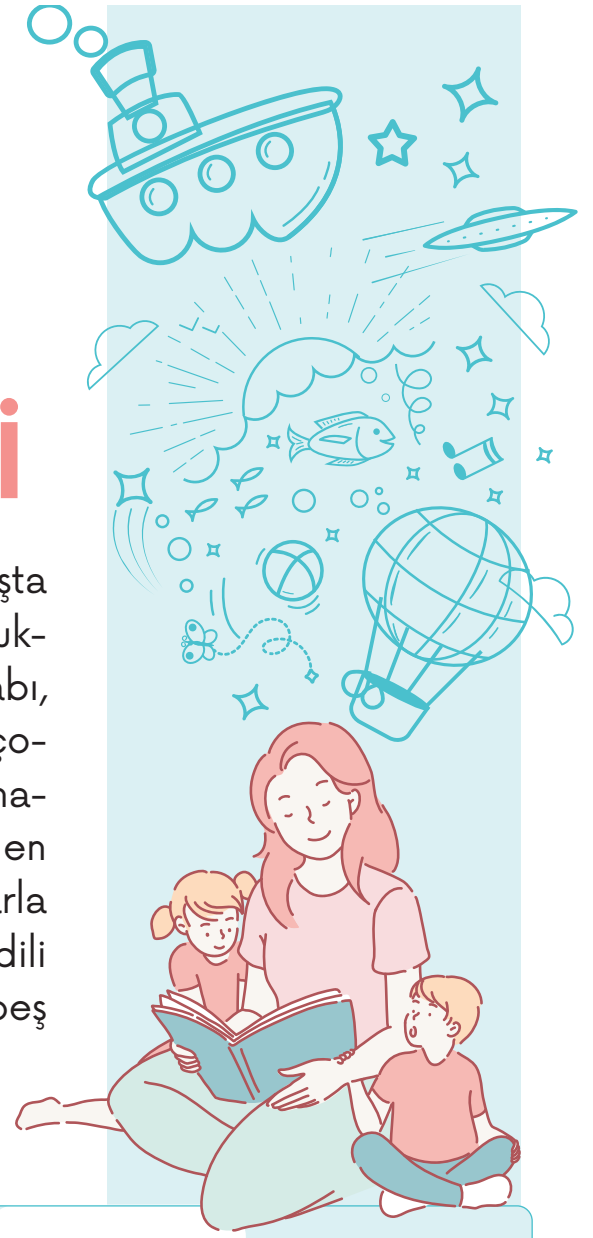
Okul öncesi dönemde çocuk beğendiği bir kitabı defalarca okur. Bazı kitapları aylarca elinden düşürmeyebilir. Kitabı yanında taşır, onunla oyunlar oynar, tekrar tekrar karıştırır ve inceler. Bu yüzden her ne kadar maliyetleri daha yüksek olsa da kitabın malzeme kalitesine dikkat etmek aldığınız kitapların daha uzun ömürlü olmasını ve kolay yıpranmamasını sağlar.

Bu saydıklarımız belki bir bakış açısı verebilir. Fakat unutmamak gerekir ki her çocuk farklıdır. Çocuk ile kitapların ilişkisini kurgularken bu farklılıklar da gözetilmeli.

YAŞA GÖRE KİTAP ÖNERİLERİ

3-5 yaş arası çocukların bilişsel düzeyleri her yaşta birbirinden farklı özellikler gösterir. Bazen çocuklar üç yaşındayken yüzüne bakmadıkları bir kitabı, bir süre sonra ellerinden düşürmeyebilir. Bunda çocukların kişisel farklılıkları, zevkleri, ilgileri ve maruz kaldıkları içerikler önemli rol oynuyor. Ama en önemli etken hiç şüphesiz yaşına uygun kitaplarla karşılaşması. Bazı kitapların resimleri, kurgusu ve dili üç yaş için ağır olabileceken; bazılarının ise beş yaşındaki bir çocuk için sıkıcı olabilir.

İşte 3 yaş, 4 yaş ve 5 yaş için kitap önerileri:

Sarılalım

Çift taraflı kitabın bir tarafı kaplumbağanın, bir tarafı ise kirpinin gözünden anlatılıyor. Birbirini arayan iki arkadaş kitabın ortasında buluşuyor. Çizimlerin ve metnin sadeliği, karakterlerin yüz ifadelerine odaklanmamızı sağlıyor.

Meraklı Kuzu

Sade metniyle küçük çocukları sıkmadan ilerleyen kitap, bir kuzunun komik sorularını ve meraklarını anlatıyor. Çocukları merak etmeye ve keşfetme teşvik ediyor. Kitabı okurken çocuğunuzun aklındaki sorulardan bahsetmesini isteyebilir ve okuma deneyimini zenginleştirebilirsiniz.

Binbir Oyun

İnteraktif bir tasarıma sahip olan kitap, verdiği yönergelerle çocukların el-göz koordinasyonu geliştiriyor. Bilişsel gelişimine katkı sağlıyor. Renkler ve şekillerin dünyasında eğlenceli bir yolculuğa çıkartıyor.

Bibliyo Fil

Bibliyo Fil, sade metni ve hikâyeyi destekleyen çizimleriyle küçük çocukların; kitaplarla hayat boyu sürecek olan ilişkilerini kurma yolunda sağlam bir adım atmalarını sağlıyor.

Bir Tilki Nasıl Başarır?

Kitap, bir tilkinin mükemmeli arama yolculuğunu olabilecek en sade, anlaşılır ve etkili bir şekilde anlatıyor. Küçük kas becerilerini geliştirme aşamasında olan çocuklara, çizdiğiniz resimlerin mükemmel olmasına gerek yok mesajı veriyor.

Sen Gerçek Bir Korsan Değilsin!

Bir çocuğun oyun oynarken hayal gücünü ne kadar ustalıkla kullandığını gösteren kitap, çocuğun "gerçek bir korsan olması"nı bekleyen ebeveyni de içine çekiyor. Deniz, "Bir dakikaya oradayım!" diyerek oyununu bırakmazken etrafındakileri de oyununa katıyor.

Kış Uykusu Otel

Hoşgörü, misafirperverlik gibi kavramlara değinen kitap, verdiği örneklerle çocuklarda problem çözme becerilerinin gelişmesine katkı sağlıyor. Hayvan karakterle de hem eğlenceli hem de düşündürücü bir özelliğe sahip.

Ne Zaman Büyüyeceğim?

Zaman kavramını algılamaya çalışan çocuklara, zaman gibi soyut bir kavramı somutlaştırarak anlatan kitap eğlenceli resimleri ve esprili üslubu ile keyifli bir okuma deneyimi yaşıyor.

Uyuyamayan Aslan

Ne yapsa da bir türlü uyumayı başaramayan aslan, derdine çözümler ararken ormandaki birçok hayvana başvuruyor. Kitap uyku konusuna girerken bir yandan da problem çözme örneği gösteriyor.

Şışt! Sessiz Olun Okuyorum

Oyuncakları Mine ile oynamayı beklerken o, kitabını okumakla meşguldür. Oyuncaklar ne yapıp edip Mine'nin dikkatini çekmeye çalışsalar da bir türlü başarılı olamazlar. Kitap okumanın verdiği zevki zengin bir hayal gücüyle birleştiriyor.

4 YAŞ

Cesur Yürek Hermit

Güçlü bir anlatıma ve detaylı çizimlere sahip olan kitap, çocukları empati duygusu ve farkındalıkla buluştururken çevrelerine daha dikkatli bir gözle bakmalarını ve doğa bilinci kazanmalarını sağlıyor.

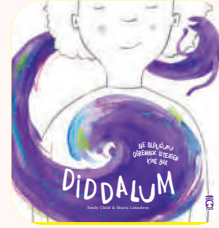
Kitap Kurdu Olmak İstemeyen Maya

Kitap kurdu olmayı gerçek bir kurda dönüşmek zanneden Maya'nın kitaplara olan mesafeli duruşunu aşmasını anlatan hikâye, çocukların zengin hayal gücünü kitapların büyüdü dünyasıyla birleştiriyor.

Duvarın Arkasında Ne Var?

Her gün bahçedeki duvarın arkasında ne olduğunu hayal eden çocuk, aklındakileri resimle ifade etmeye başlar. Kitap hayal gücüne, duygu ve düşünceleri yaratıcı yollarla ifade etmeye dayanıyor.

Diddalum

Duygular gibi soyut bir konuyu, başlangıçta soyut bir anlatımla ele alan kitap konuyu yaratıcı bir fikirle somutlaştırıyor. Diddalum, çocukların olumlu/olumsuz duygularını ifade etmeleri konusunda onları teşvik ediyor.

Kırmızı Gemim Neden Gitti?

Her şeyin tüketim malzemesi olarak görüldüğü şu günlerde, bir çocuğun ne kadar eskise de oyuncaktan vazgeçemediğini anlatan, kalbe dokunan bir hikâye. Sevgiyi, sevdiğin bir şey uğruna çaba sarf etmeyi, sana ait olanın her şeyden daha değerli olduğunu anlatıyor.

5 YAŞ

ÇOCUK ODALARINDA KİTAPLIKLAR NASIL DÜZENLENMELİ?

Çocukları kitapların dünyasıyla erken yaşta tanıştırmak bireyin hayat boyu okumakla olan ilişkisi için çok önemli. Bunun için tavsiye edilen en önemli şeylerden biri ise, çocukların doğdukları andan itibaren evdeki yazılı materyalleri görerek büyümeleri.

Peki, çocukların kitaplığı hazırlanırken dikkat edilmesi gereken en önemli şeyler neler? Birkaç önerimiz var.

1. Kitaplığın Göz Hızasında ve Boyuna Uygun Olması

Çocuğunuzun her istediğinde gidip alamayacağı kadar yüksek bir yere kitapları koyarsanız, onlarla sahip olduğu diğer materyallerle kurduğu ilişkiden daha zayıf bir ilişkisi olabilir. Kitaplık, canı istediğinde alabileceği, uzandığında rahatlıkla ulaşabileceği bir yükseklikte olmalı.

Kitapların, uzandığında yetişebiliyor olmasının dışında direkt göz hizasında olması da önemli. Odasında vakit geçirirken, gelip geçerken sürekli gördüğü bir yerde kitaplarının olması onlarla daha içli dışlı olmasını sağlayacaktır.

2. Kitapların Rafta Duruşu

Kitapları sadece sırtı görünecek şekilde yerleştirdiğinizde siz kolaylıkla aradığınız kitabı bulabilirsiniz belki. Ama okuma yazma bilmeyen çocuğunuzun aradığı kitabı bulabilmesi için kitapların kapağını görmeye ihtiyacı olabilir. Kitapları sırt sırta yerleştirdiğiniz geleneksel raf sistemi yerine, çocuklar ve okul öncesi kitaplar için özel olarak üretilmiş kitaplıklardan satın alabilirsiniz.

3. Kitaplığı Cazibe Merkezi Haline Getirmek

Çocukların kitapları daha neşeli ve keyifli görmesi için küçük bir algı oyunu

yapmaya ne dersiniz? Odanın geri kalanında kullanmadığınız, estetik ve eğlenceli dekoratif ayrıntılarla daha çok dikkat çeken ve çocuğunuzun bilinçaltında odanın en keyifli köşesi olarak canlanan bir kütüphane yaratabilirsiniz.

4. Kitaplığı Düzenli Olarak Güncellemek

Uzun süre aynı kitapları görmek bir süre sonra çocuğunuzun ilgisinin kaybolmasına sebep olabilir. Bunun için yeni kitap alma sıklığınızı takip edin ve düzenli aralıklarla kitaplığı güncelleyin. Hatta katılacak her yeni üye için özel bir zaman belirleyip bunu bir ritüel haline getirebilirsiniz.

5. Kitaplık Düzeninin Sorumluluğunu Çocuğunuza Vermek

Çocukların kendi eşyalarını düzenleme becerisini kazanması, ebeveynlerin işini kolaylaştırmanın yanında çocukların gelişimine katkı sağlayan önemli bir davranış. Bu sorumluluğu kitaplık düzeninde de vermek, kitapları istediği gibi yerleştirmesine izin vermek ve dağıldığında toplamak yerine bunu kendisinin yapmasını beklemek kütüphanesini daha çok sahiplenmesini sağlayabilir.

GELİŞİMDE ÖNEMLİ BİR AŞAMA HAYAT DÖNGÜSÜNÜ ANLAMAK

Yaşam halkalarından biri doğa olmayan kimse, tüm bu duygusal ve bedensel ihtiyaçlarını sorunlu ilişkilerle gidermeye çalışır. Kendinden daha bir büyük bir sistemin parçası olduğunu bilmek, bütünün parçası olduğunu hissetmek hepimizin ihtiyacıdır. Peki, bunu çocuklara nasıl anlatabiliriz?

Uzman Psikolog
Nazlı Toraman Aydın

Varoluşu Anlamlandırmak

Bir birey ancak kendi varlığını bir sistem içerisinde konumlandığı zaman hayatı ve kendini anlamlandırabiliyor. Bu sistemin ilk ve en mühim halkası ailedir. Bir bebek dünyaya gelir ve kendisini bir zannettiği annesi aracılığı ile dünyayı tanımaya ve anlamaya başlar. Zamanla aile içerisindeki yerini içselleştirdikten sonra, okul hayatı ile evlat kimliğinin üzerine bir de öğrenci kimliğini ekler. Bu esnada geniş aile, mahalle, bahçedeki arkadaşlar, üniversite, iş, ebeveynlik derken halkalar çoğalır. Çevresiyle beraber kendine ait bir dünya yaratmaya başlar. Böylelikle bir zamanlar annesine bağımlı olan, hayatı ancak annesinin gözünden görüp yorumlayabilen bebek, yavaş yavaş önce çocuk sonra birey olmaya başlar.

Özellikle yerleşik şehir hayatıyla beraber bizim için vazgeçilmez olan halkalardan biri maalesef gözle görünür biçimde hayatımızdan çıkmaya başladı. Bu halka yüksek binalar, asfalt yollar, AVMler arasında yaşam sürerken hızla akan gündelik yaşantımızın içinde fark etmeden kopmaya başladığımız doğadır.

Tüketim Toplumu'nun Bireye Etkisi

İnsan eliyle oluşturduğumuz sistemler elbette önemli; sosyal çevremiz, iş hayatımız, sanal ilişkilerimiz vs. Ancak tüm bunların ötesinde, çok daha de-

rinden bağlı olduğumuz doğayla ilişkimiz, aslında hayatın hem merkezi hem çerçevesidir... Doğayla ilişkisi kesilen insan sadece kendisi ve çevresindeki insanlar için değil, tüketim sistemi için yaşamaya başlar. Sistemin bütününe göremez ve hissedemez, hayat akışı içerisindeki döngüleri kaçırmaz, böylece kendini hayatın merkeze koyar ve bencil bir yaşam sürer.

Şehrin kalabalık sokaklarının ötesinde, bir mahallenin çok uzaklarında bizim dışımızda, bize rağmen akan, hatta biz insanların yokluğunda varlığımızdan çok daha akışında kalabilen bir hayat var. O halkayı görmek, tanımak bizi zenginleştirir. Düşündüğümüz kadar önemli olmadığımızı bilmek, sistem içerisinde

bir yerimiz ve dolayısıyla sorumluluğumuz olduğunu bilmek hayatımıza anlam katarken kendi merkezimiz olarak tanımladığımız küçük dünyamızın sınırlarını genişletir.

Yaşam Halkalarından Biri: Doğa

Yaşam halkalarından biri doğa olmayan kimse, tüm bu duygusal ve bedensel ihtiyaçlarını alışveriş, bağımlılık ve sorunlu ilişkilerle gidermeye çalışır. Bu beyhude, yorucu ve yıpratıcıdır. Öyleyse kendinden daha büyük bir sistemin parçası olduğunu bilmek, bütünün parçası olduğunu hissetmek çocuk ya da yetişkin olsun hepimizin ihtiyacıdır. Düşünsenize sizin de zaman zaman içini-ze çaktığınız çiçeğin kokusuyla rahatlatmaya, kuş cıvıltısıyla hafiflemeye, bir ağacın gölgesinde yüklerinizi bir kenara bırakmaya ihtiyacınız olmuyor mu?

Peki o zaman bu farkındalığı küçük yaşlardan itibaren çocuklarımıza nasıl kazandırabiliriz? Kendi yaratacakları 'küçük dünyalarının' ötesinde, onlardan daha büyük bir sistem ve döngünün bir parçası olduklarını çocuklarımıza nasıl anlatabiliriz?

Benim Evim Nerede?

Örneğin **Benim Evim Nerede?** kitabıyla bir sincabın gözünden tüm bu

halkaları görmek mümkün. Üstelik kitap bunu yaparken 'insan' olarak sorumluluklarımızı da bize hatırlatıyor. Bu gezegende yalnız yaşamadığımızı, yaptığımız her seçimle, her davranışımızla doğaya karşı nasıl sorumlu olduğumuzu hatırlatıyor. Öyle ki insanın, o doğa içerisinde kendi rolünün farkına varıp onun bir parçası olarak hareket edebildiğini yalınlıkla resmediyor. Bu gezegende nasıl bir hayat süreceğimizin seçiminin bize ait olduğunu tatlı tatlı hissettiriyor. Ebeveynler olarak birincil önceliğimiz, çocuklarımızın bir meslek sahibi ol-

ması değil. Biz bu gezegeni emanet edeceğimiz bireyler yetiştiriyoruz. Bu farkındalıklarla büyüyen kişi, kendisinden daha büyük bir sistemin parçası olduğunu bilir ve bu sistemin her bir parçasını korumaya özen gösterir.

OKUMA KÜLTÜRÜ VE **RESİMLİ** **KİTAPLAR**

Kitapların büyüdü dünyasına giriş çok küçük yaşlardan itibaren başlar. Hatta bazı uzmanlar kitaplarla ve yazılı materyallerle tanışmaları için bebeklerin eline dergi verilmesini bile tavsiye ederler. Bu dünyaya keyifli bir adım atmak için işte okuma kültürüne dair kitaplarımız:

KİTAP KURDU OLMAK İSTEMEYEN MAYA

Yazar: Anıl Basılı

Çizer: Göktuğ Karahan

Ailesinin kitap kurdu olmasını istediği Maya, "kitap kurdu olmayı" gerçekten bir kurda dönüşmek olarak algıladığı için korkuyor. Minik bir kitap kurdu olursa, ailesinden ve arkadaşlarından uzakta bir kitabın içinde yaşayacağını düşünüyor. Fakat yaşadığı tatlı macera ona kitap kurdu olmanın hiç de sandığı gibi bir şey olmadığını gösteriyor. Kitap Kurdu Olmak İstemeyen Maya, okul öncesi çocuklara okumayı sevdirecek eğlenceli mi eğlenceli bir hikâye...

Temalar: Okuma Sevgisi ve Ön Yargılar

ANNEM, BABAM VE BEN OKUYORUZ

Yazar: Danielle Marcotte

Çizer: Josee Bisailon

Annem, Babam ve Ben Okuyoruz, okumanın önemini anlatmakla kalmıyor, aynı zamanda okumanın hayatımızın ne kadar içinde olduğuna da işaret ediyor. Bunu yaparken de sıcak bir aile hikâyesi anlatıyor. Ailecek kitap okumayı, hem aile üyeleriyle hem de kitaplarla bağ kurmayı anlatan kitap, okuma sevgisi ve kültürü konusunda türünün başarılı bir örneği.

Temalar: Okuma Sevgisi ve Aile

ŞŞŞT! SESSİZ OLUN OKUYORUM

Yazar: John Kelly

Çizer: Elina Ellis

Şşş, Sessiz Olun Okuyorum, son zamanlarda Türkiye'de de artan okuma kültürüne katkı yapacak bir okul öncesi eseri. Kitaptaki baş karakterin elinden kitabı bırakmaması ve hayali arkadaşlarıyla oyuna katılmaması, onun okumaya düşkünlüğünü göstermesi açısından çocuklara örnek olacak bir karakter.

Temalar: Okuma Sevgisi ve Hayal Gücü

OKULDAKİ **EV**, **EVDEKİ** OKUL

*Pandemi Döneminde Okula
Uyum Nasıl Gerçekleşecek?*

Uzman Psikolog
Emine Ünlü Şeker

Pandemi, hayatın pek çok alanını etkilediği gibi eğitim öğretim süreçlerini de derinden etkiledi. Eğitim ve öğretim alanının bütün paydaşları, pandeminin öngörülemez bir şekilde dayattığı kısıtlamalara ayak uydurmaya çalışırken, karmaşık duygusal süreçlerden geçtiler elbette. Okul, fiziksel bir mekan olarak önce ani bir şekilde çocuk, aile ve öğretmenlerin hayatından çıktı. Ardından teknolojinin imkanlarıyla online sürece geçiş yapıldı. Sonra bu yeni sınıf ve okul deneyimine ayak uydurmaya ve türlü aksaklıklarla baş edilmeye çalışıldı. Bu gelişmeler önce şok ve şaşkınlık, ardından öfke, belirsizliklerin verdiği kaygı, umut ve umutsuzluk derken en sonunda ayrılıkların hüznü ve yası gibi yoğun bir duygusal akışa neden oldu. Peki, okul deneyiminin bu denli değişmesini çocuk ve aileler daha yakından nasıl deneyimlemiş olabilir?

Okulun Yeni Fiziksel Mekânı Ev

Hâliyle, bu süreçte okulun yeni fiziksel mekânı ev oldu. Okulun, evden farklı kuralları olan, yapılandırılmış ve sınırları belli çerçevesi, evin içine girdiğinde ne oldu? Her evin kendi gündemi, atmosferi ya da ailenin ve çocukların sınırlarıyla olan ilişkisi burada çok büyük bir önem kazandı. Bazı aileler için evin içinde ayrı bir okul deneyimi oluşturmak ve okulun sınır ile kurallarını devam ettirmeye çalışmak daha kolay ve mümkün olmuşken, bazı evlerin kendi atmosferi okulun sınır, kural ve ritüellerini yutuverdi. Bu durumda çocuk için, evin içindeki okula ayak uydurmak güçleşti. Belki de çocuklar için kayıp çok daha derinden ve yoğun yaşandı çünkü okul deneyimi iyiden iyiye yok olmuş gibi oldu.

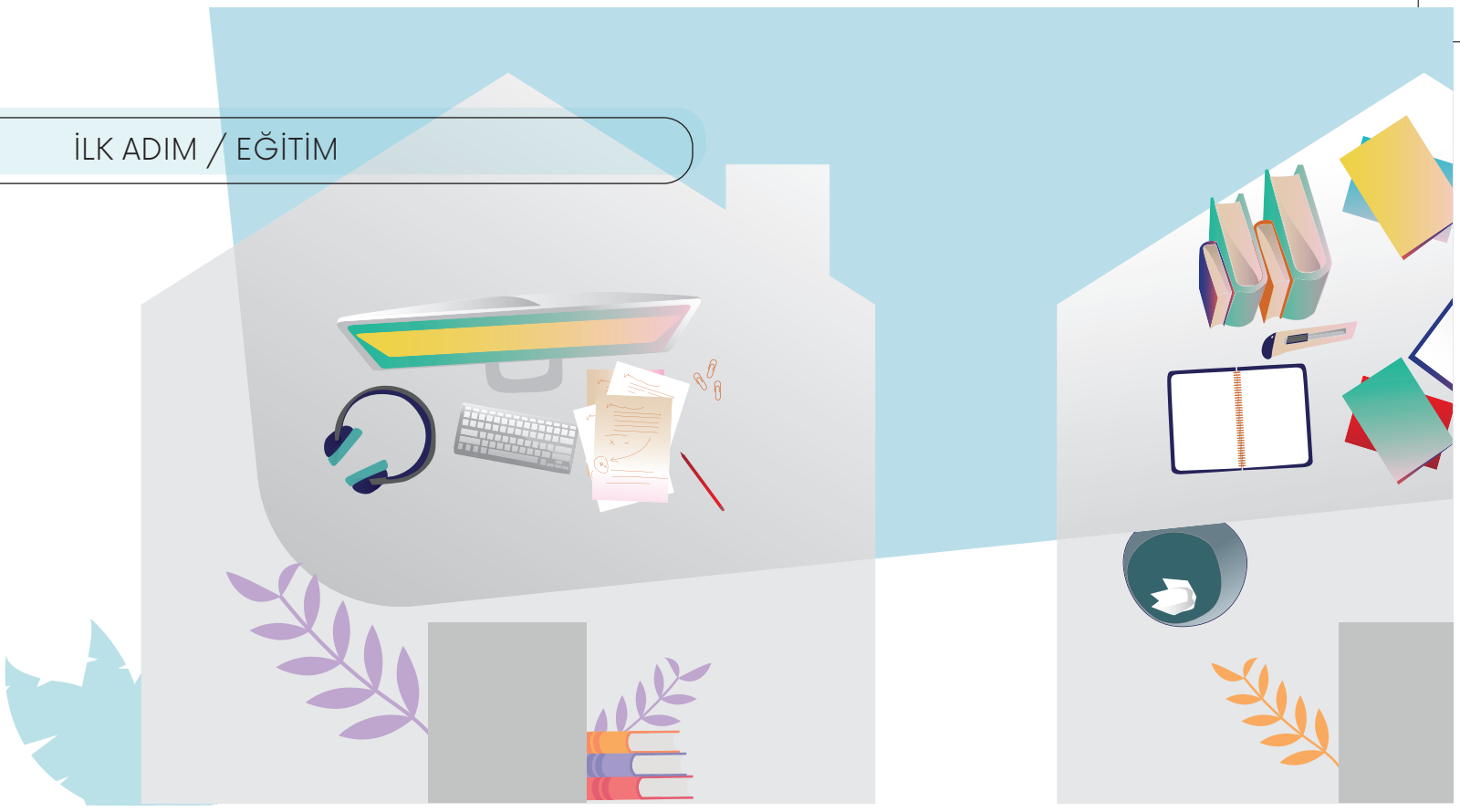
Öğretmen-Öğrenci İletişiminin Değişmesi

Bir diğer önemli değişiklik öğretmen ile kurulan ilişkide yaşandı. Öğrenme sürecinin en büyük aracı olan, öğrenciler için bir nevi okuldaki ebeveyn figürü gibi içselleştirilen öğretmen deneyimi yoğun bir şekilde değişti. Pek çok öğrenci, için okuldaki ebeveyn figürleri tarafından görülmek ve fark edilmek, onların sevgilerini kazanmak, zaman zaman da davranışlarının sınırları konusunda onlar tarafından aynalanmak öğrenme deneyimlerinin en önemli bileşeniyken; bu konudaki ihtiyaçlarını eskisi gibi gideremez oldular. Bu sebeple azımsanamayacak kadar fazla öğrenci öğretmenleri tarafından yeterince önemsenmediklerini,

unutulduklarını, eskisi gibi düşünülmediklerini hissedip akademik süreçlerden yavaş yavaş kopmaya başladı. Hiç beklenmedik öğren-cilerde akademik sorunlar ortaya çıktı ki bu sorunlarla kliniklerimize başvuran çocuk ve genç sayısının hatırı sayılır ölçüde arttığını gözlemliyoruz.

Çocukların Akranlarıyla Buluştu-ğu Bir Sosyal Ortam Olarak Okul

Okulun fiziksel ortamının sağladığı bir diğer önemli nokta çocuk ve gençleri akranlarıyla doğal bir şekilde buluşturması idi. Hâliyle bu süreçte öğrenciler akranlarıyla bir arada olma, keyifli zaman geçirme, sosyal becerilerini geliştirme ve hatta çatışma alanını kaybetti. Bazı çocuk ve ergenler bu alanı yeni mekanlara (çevrimiçi iletişim

kanalları, çevrimiçi oyunlar vs.) daha rahat taşıyabilirken, bazıları için bu mesafe kaygı verici bir şekilde deneyimlendi. Bu çocuklardan bazıları fiziksel mesafenin, duygusal mesafe de getirebileceğini düşünerek sosyal ilişkilerden yavaş yavaş uzaklaşmaya başladılar.

Ebeveynlerin Yeni Rolü: Öğretmenlik

Bu süreçte ebeveynlerin deneyimlerini de atlamamak lazım elbette. Okul eve taşınınca, aileler çocuklarının öğretmenleri ile ilişkilerinde kaybolan boyutları evde telafi etmek durumunda kaldı. Yetişkinlerin halihazırda evin içinde artan deneyimlerine, bir de çocukları için okulun ve öğretmenlerin hatırlatıcısı olma rolü eklendi. Normalde okul süreci hem çocuklar hem anne babalar için, birbirlerinden ayrışabilmesi, anne babanın diğer rollerine zaman ayırabilmesi ve anne babalık rolleri için deşarj olabilmesine alan açarken, okulun eve taşınmasıyla o alan kaybedildi. Bu durum özellikle anne babalar için zaman zaman oldukça yıpratıcı ve yorucu bir hale geldi.

Okul Devam Ediyorsa Hayat da Devam Ediyor Demektir

Dolayısıyla pandemi ile okul deneyiminin pek çok katmanında önemli kayıplar yaşandı diyebiliriz. Ancak bir taraftan da okul deneyimi teknolojinin desteği ile tamamen bir kayıp hâline gelmedi. Bütün zorlu koşullara, aksaklıklara rağmen okul öyle ya da böyle hayatta kaldı. İşte bu, özellikle öğrenciler için çok kıymetli bir dönüşüm oldu. Ünlü psikanalist ve çocuk doktoru Donald Winnicot, bebeklerin ve çocukların, insanın ve doğanın yıkıcı dürtüleriyle erken dönemde başa çıkmasını sağlayan deneyimin; yıkıcı deneyimlere karşı ebeveynlerin ve yetişkinlerin hayatta kalması olduğunu söyler. Örneğin çocuk kendi yıkıcı dürtüleriyle, ilişkilerine çeşitli şekillerde saldırabilir, ilişkilerine zarar vermeye çalışabilir. Ancak karşılığında, misilleme yapmayan, küsmeyen, kahrolmayan, yok olmayan yani güçlü kalabilen yetişkinler gördükçe kendisi de hayatta ve iç dünyasında güçlü kalabilmeyi içselleştirmeye başlar. Bu deneyimi içselleştirmek, agresif dürtülerden gücünü alan akademik azmi, rekabet edebilme gücünü, hayatta kendini ortaya koyabilme cesaretini ortaya çıkarır. Bu bağlamda, dış dünyadan gelen virüs gibi yıkıcı bir deneyime

karşın okulun var olan kaynakları kullanarak eğitime ve öğretime bir şekilde devam edebilmesinin, çocukların iç dünyasında okulla olan ilişkisini farklı bir yere yerleştirmiş olabileceğini düşünebiliriz. Okul devam edebiliyorsa, hayat da devam ediyor duygusuyla okul deneyiminin canlı kalması, bu yıkıcı süreçte onlara ruhsal olarak da bir dayanak oldu.

Okul deneyiminin içinden geçtiği bu zorlu sürecin ardından yeniden yüz yüze eğitime geçilmesi artık yeniden gündeme gelmeye başladı. Peki bunca kaybın ve aynı zamanda kısmi kazançların ardından okula dönmek nasıl bir deneyim olabilir?

Pek çok çocuk, uzun zamandır ayrı kaldığı okulun fiziksel ortamıyla tekrar buluşacağı için çok heyecanlı. Aileler de evin içerisinde ebeveynlik dışı rollerine biraz daha alan bulabilmek konusunda heyecan duyuyor olmalı. Bu heyecan, ayrılığı görece daha rahat kabullenebilmiş, uzaktan eğitim sürecine benzer motivasyonla devam edebilmiş, evin içinde, ev ve okul sınırlarını daha iyi ayırtılabilmiş çocuklarda daha yoğun hissediliyor olabilir.

Okula Dönüş Kaygısı

Heyecan ve coşkunun yanında, çocuklar ve aileler için okula dönüş süreci kaygıdan bağımsız olmayacaktır. Öncelikle hâlâ devam eden sağlık riskler, aileleri ve çocukları tedirgin edebilir. Hatta bu konuda ailelerin çocuklara göre daha yoğun kaygıları da olabilir. Çocukların anne babaların kaygılarına ve korkularına karşı çok hassas olduklarını ve ebeveynler kendi kaygılarını kontrol edemezlerse çocukların bu kaygıdan nasibini alacağını unutmamak lazım. Dolayısıyla kurumsal ve bireysel olarak alınacak tedbirlere yaslanmaya çalışarak anne babaların önce kendi kaygılarını yatıştırıp sonra çocuklarına destek olmaları büyük önem taşıyor.

Tekrar okula dönmeyi heyecanla bekleyen çocuklar, okula döndüklerinde, bu coşkuyla beraber bir miktar öfke de deneyimleyeceklerdir. Öfke, herhangi bir kayıp deneyiminin ardından ortaya çıkması çok doğal bir duygudur. Okula dönüş, öğrencilere uzun süredir ellerinden alınan olanakları tekrar hatırlatacak ve onları kayıplarıyla yeniden yüzleştirecektir. "Eğer ki şimdi gelebiliyorsak, neden daha önce gelemedik?" gibi sorularla otorite figürlerine karşı artan bir tepkisellik görülebilir.

"Okullar açılacak mı?" Belirsizliği

Tüm bunların yanında pandemi şartlarının hâlâ devam ettiğini, bu nedenle yüz yüze eğitim kararının da koşullara bağlı olarak yeniden değerlendirilip, tekrar uzaktan eğitime geçiş yapılabileceğini unutmamak lazım. Yani, öğrencilerin uzun bir aradan sonra tekrar hayatlarına girecek olan okula uyum süreçlerini konuşurken, okuldan ayrılmalarını da konuşmamız hâlâ önemli bir olasılık. Aslında çocuklar ve gençler öngörülemez, ani değişimlerden pek hazzetmezler. Bu sebeple koşulların belirsizliğini önceden konuşarak, çocukları eğitim ve öğretim konusunda yaşanabilecek olası değişimler hakkında önceden bilgilendirmeye çalışmak, her türlü geçişi daha rahat yapabilmelerini sağlayacaktır.

Eğitim öğretim sürecindeki düzen değişiklikleri çocukların duygusal dünyasına güçlü bir etki yaratacağından, bu duygusal etkiler çocukların davranışlarına da yansiyabilir. Çocuklar her hissettiklerini dile dökemeyebilir. Anne

babaların, çocuklarının davranışlarını iyi bir şekilde gözlemleyerek, hissetmiş olabilecekleri duyguları fark edip, bunları konuşmaya ve paylaşmaya teşvik etmesi, şüphesiz bu geçişi yapmalarını kolaylaştıracaktır.

Yetişkinlere Düşen Görev

Bu konuda öğretmen ve okuldaki diğer paydaşlara da oldukça önemli roller düştüğünü hatırlatmakta fayda var. Bir çocuğun geçiş sürecini en rahatlatan deneyimlerden biri; güvenilen bir yetişkin tarafından öfke, hüznün, kaygı gibi zor duyguların görülüp anlaşılması ve bunların ifade edilebilmesine izin verilmesidir. Ayrıca bu kadar duygusal yük varken hem ailelerin hem okul çalışanlarının yoğun akademik beklentilerden bir süre için vazgeçmesi, çocukların duygusal süreçlerini gözetken, yaşadıkları ve hâlâ yaşamakta oldukları zor deneyimleri anlamlandırmalarına yardımcı olan esnek bir akademik takvim oluşturmaları öğrencilerin okula yeniden uyumlanmalarını kolaylaştıracağı gibi, onların kendi iç dünyaları ve dış dünyanın gerçekleri ile bağlantılı, düşünen ve hissedebilen bireyler olarak yetişmesine katkı sağlayacaktır.

ANİMASYON TARİHİNİN KÜLTLERİ

Günümüzde dijital dünyanın sizden bile daha çok içinde yaşayan çocuklar, yeni çıkan her şeyden hızlıca haberdar oluyorlar. Bilgisayar oyunları, tablet ve telefon uygulamaları, çok yüksek izlenmelere ulaşmış bir youtube kanalı, vizyona giren animasyon filmler, birbirinden değişik son teknoloji oyuncaklar...

1. Aslan Kral (1994)

Aslan Kral (The Lion King) animasyon filmlerinin ilk ve en başarılı örneklerinden biri olarak gösterilebilir. 2019 yılında yeni versiyonu çekilen filmin orijinali 1994 yapımı. Hatta o kadar önemli bir yeri var ki müzikal olarak da Broadway'de uzun yıllardır sergileniyor. Aslan Kral, IMDB'de en yüksek puan alan filmler listesinde 39. sırada yer alıyor.

Konu: Aslan Kral, yavru bir aslan olan Simba'nın maceralarını konu ediyor. Ormanın kralı olan babası Mufasa'ya hayran bir yavru aslan olarak

mutlu bir hayat süren Simba, sinsi amcası Scar'ın planlarından habersizdir. Kral olmak için fırsat kollayan Scar, Mufasa'yı öldürdükten sonra Simba için tehlike baş gösterir. Amcasının ihaneti ve babasının kaybı ile yıkılan Simba sürgüne gider. Zamanı geldiğinde hakkı olanı almak için geri dönecek ve amcasına yaptıklarının bedelini ödeyecektir.

IMDB puanı: 8.5

2. VOL.İ (2007)

Film tüketim çılgınlığına ve insan türünün kendi yaşadığı doğal çevreye verdiği zararlara dair önemli tespitler yaparken geleceğin insanlığını teknolojinin esiri olmuş, tembellikten tükenmiş bir profil de çiziyor. Pixar stüdyolarından çıkan Oscar ödüllü Vol.i sinema tarihinin en önemli animasyonların-

dan biri olmasının yanı sıra önemli bir bilimkurgu filmi olarak da kabul ediliyor.

Konu: Vol.i, günümüzden çok uzak bir gelecekte geçmektedir. Filmde, insanoğlu aşırı kirlenme sebebiyle Dünya'yı terk edip başka bir gezegende yaşamaya başlamıştır. Çöplerle çevrili dünyayı temizleme görevi sevimli bir robota, Vol.i'ye verilir. İnsanoğlunun bıraktığı çöplerden kendine yeni bir dünya yaratan yalnız Vol.i'nin yalnızlığı, başka bir robot olan Eve'nin gelmesiyle son bulur. İki sevimli robotun arasında filizlenen dokunaklı ilişki, türlü zorluklara rağmen direnmeye ve ayakta kalmaya çalışır.

IMDB puanı: 8.5

3. Oyuncak Hikâyesi (1995)

Gösterildiği sene animasyon teknolojisini başka bir noktaya taşıyan ve Pixar'ın piyasadaki yerini iyiden iyiye sağlamlaştıran Toy Story, bir dönemin çocuklarını derinden etkilemiş bir çizgi-fenomen. Sonraki

yıllarda 3 tane devam filmi çıksa da, birinci film en yüksek puana sahip olanı. Animasyon tarihinde ise önemli bir yere sahip olan film, IMDB en yüksek oy alan filmler sıralamasında çıktığı ilk yıldan beri en üst sıralarda yer alıyor. Konu: Oyuncak Hikâyesi'nde, Andy oyuncak koleksiyonu yapmayı çok seven ve oyuncaklarına değer veren küçük bir çocuktur. Ancak Andy'nin oyuncakları hakkında bilmediği bir şey vardır. Bu da Andy'nin yokluğunda, oyuncaklarının kovboy Woody'nin önderliğinde canlandığıdır. Bir gün Andy güzel bir hediye alır. Bu hediye de son model bir oyuncak olan Buzz-lightyear'dır. Andy'nin aldığı bu hediye, oyuncaklar arasındaki ego tartışmalarını da beraberinde getirecektir.

IMBD puanı: 8.3

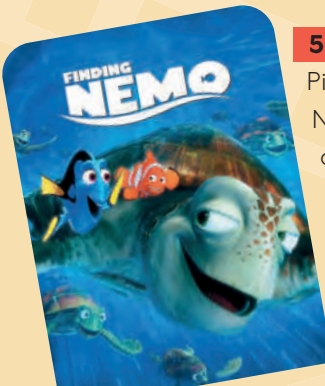

4. Komşum Totoro (1988)

Komşum Totoro, Japon animasyon üstadı Hayao Miyazaki'nin kült filmlerle dolu filmografisinin en samimi ve en büyümlü hikâyelerinden biri. Çocukların hayal gücünün sınırsızlığını büyümlü bir şekilde veren film, çıktığı zamandan beri sadece çocukların değil yetişkinlerin de hayatına dokunmaya devam ediyor.

Konu: KFilm, anneleri ciddi bir hastalıkla boğuşan geçen iki küçük kız kardeşin, ona daha yakın olabilmek için tedavi gördüğü hastaneye yakın bir yere, kırsal bir bölgeye taşınmalarıyla başlıyor. Küçük kızlar Satsuki ve Mei zamanla evin içerisinde onlarla birlikte yaşamakta olan bazı varlıkların olduğunu fark ederler. Evlerinin karşısındaki ormanda karşılaştıkları büyüleyici varlıklar ise iki kardeşi büyümlü bir dünyanın içerisine sürüklerler.

IMBD puanı: 8.1

5. Kayıp Balık Nemo (2003)

Pixar Stüdyoları tarafından yaratılan Kayıp Balık Nemo, animasyon tarihinin en önemli örneklerinden biri. Denizin altındaki dünyaya dair seyir zevki yüksek bu macerada, babasının oğlu Nemo'yu arayışını dokunaklı bir biçimde anlatılıyor.

Konu: Kayıp Balık Nemo, Nemo isimli küçük bir balığın başından geçen maceraları ele alır. Nemo, içerisinde yaşadığı yere karşı konuşamaz bir ilgi ve merak duyuyor. Ancak bu büyümlü dünyanın güzellikleri olduğu kadar tehlikeleri de çoktur ve bu tehlikelerden Nemo'yu korumak isteyen babası çocuğunu büyük bir titizlikle izlemektedir. Ancak bir gün aniden ortadan kaybolan Nemo'nun başına türlü talihsizlikler gelecek, babası da ardından tehlikeli bir yolculuğa çıkacaktır.

IMDB puanı: 8.1

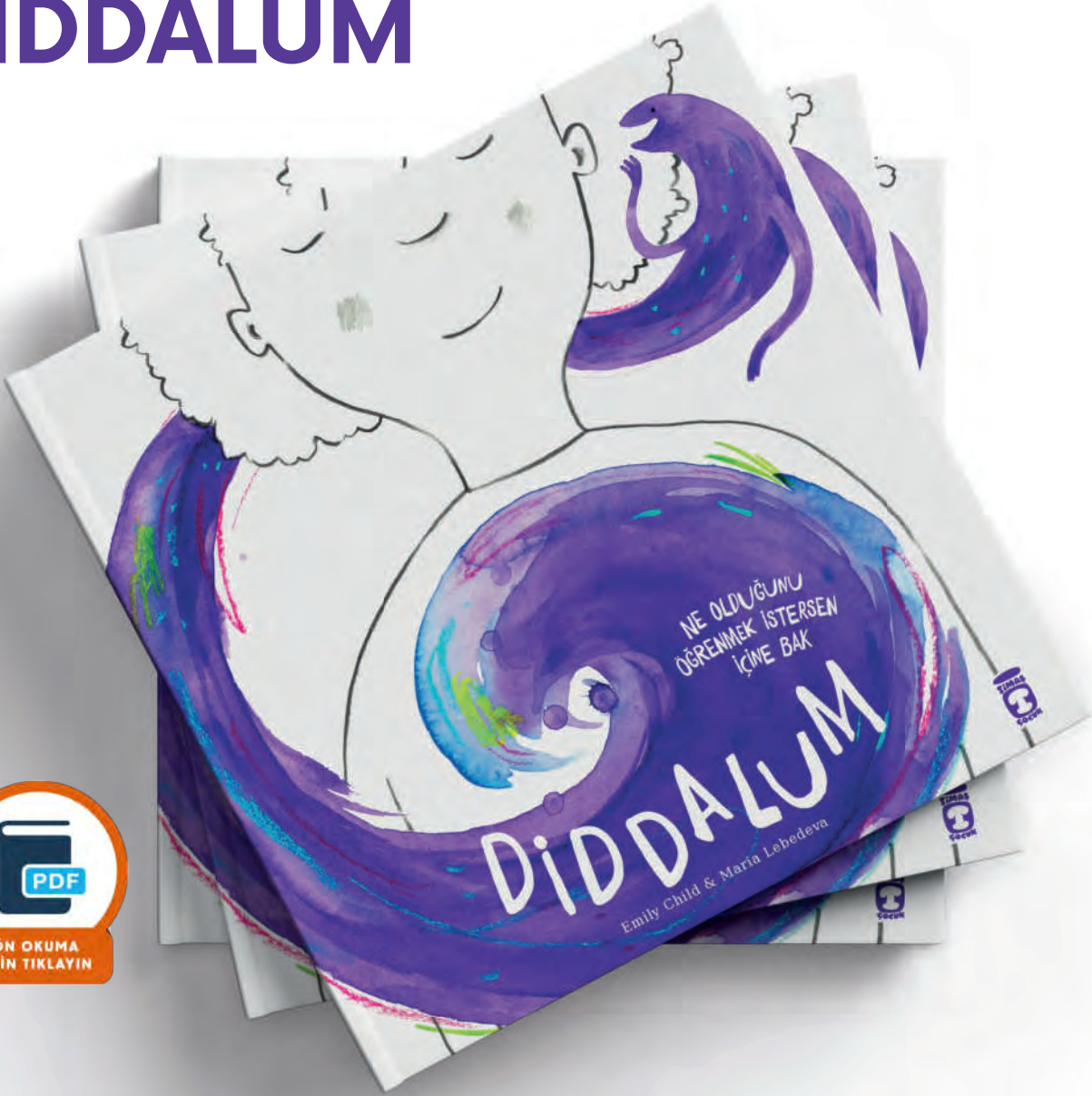
BONUS: Evde Tek Başına (1990)

Evde tek başına, bir jenerasyonu etkileyen en önemli çocuk filmlerinden biri. Yeniden izlediğinizde sizi de çocukluğunuza götürebilecek film, bugün bile ailecek keyifle izleyebileceğiniz eğlenceli ve komik bir aile filmi.

IMDB puanı: 7.6

BİR KİTAPTAN FAZLASI: DİDDALUM

"Bazen sana güç verir. Bazen de şarkılar söyler.
Kalbinin hapsi olması gibidir bu ses. İçinde çiçekler açan bir ağaçtır."

Diddalum, içimizde hissettiğimiz ama ifade edemediğimiz duyguları tanımlayan uydurma bir kelime. Hiçbir dilde karşılığı olmayan bu kelime, kitapta anlam kazanıyor.

Heyecanlandığınızda karnınızda uçan kelekler, üzüldüğünüzde kalbinizdeki ağırlık, merak ettiğinizde duyularınızda meydana gelen olağanüstü keskinlik, korktuğunuzda göğüs kafesinizdeki baskı hissi... Dil becerilerimiz oldukça geliştiği ve yaşam deneyimimiz arttığı için büyüdüğümüzde bu duyguları ifade etmek daha kolay hale gelir. Peki, ama küçük bir çocukken, daha önce belki de hiç yaşamadığımız, tanımlayamadığınız bir şey hissettiğinizde bunu nasıl ifade ederdiniz?

Duyguları çeşitli yollarla ifade edebilmek ve yaşanan olumlu/olumsuz olayları anlatabilmek bireyin duygusal gelişiminde büyük bir öneme sahiptir. Kendini anlayabilen ve anlatabilen, hissettiklerini aktarmak için sözlü veya yaratıcı ifade yolları geliştirebilen bireyler; hem kendileriyle hem de toplumun diğer üyeleriyle daha sağlıklı ilişkiler kurarlar. Bu farkındalığı geliştirmek içinse erken çocukluk dönemi çok hassastır.

İstemediği bir şeyi "Hayır!" diyemediği için yapmak zorunda kalmak veya hoşuna gitmeyen bir davranışa "Bu yaptığın beni rahatsız ediyor, lütfen devam etme." diyemediği için maruz kalmak, kimileri için yetişkinlikte de devam eden bir sorun haline gelebilir. Veya belki siz de çocuğunu her şeyden çok

sevmesine rağmen bunu tam olarak gösteremeyen, sözleri veya davranışlarıyla yollarla çocuğuna sevgisini ve ilgisini aktaramayan ebeveynlerle karşılaşmışsınızdır. Dolayısıyla duyguları tanımlama ve ifade etme konusu, üstünde durulması gereken en önemli sosyo-duygusal gelişim başlıklarından biridir.

Duyguları tanımlama ve ifade etme becerisi, sonuçları yalnızca yetişkinlikte ortaya çıkan bir kazanım da değildir. Dünya deneyimi ve bilgisi henüz sınırlı olan çocuklarımızı her türlü kötülükten korumak isteriz. Ama çocukları hiçbir olumsuzluğun olmadığı bir fanusta yetiştirmek pek mümkün olmadığı gibi sağlıklı da değildir. Dolayısıyla bazen onlar da kötü deneyimler yaşarlar. Arka-

daşlarıyla kavga edebilir, kardeşini kıskanabilir, sevdiği birinden ayrılabilir, ebeveynini kaybedebilir, bir davranışa anlam veremeyebilir veya dış etkenler tarafından zarar görebilirler.

Çocukları bu tür zararlardan ve bunların kalıcı etkilerinden korumamız için, ne yaşandığını ve bunun kendisine ne hissettirdiğini aktarabilmesi önemlidir. Bu beceri, hem çocuklukta hem de yetişkinlikte bireylerin mutlu bir yaşam sürme ihtimalini güçlendiren en önemli ihtiyaçlardan biridir.

Ne var ki henüz somut işlemler döneminde olan ve soyut kavramları algılamakta zorlanan 3-6 yaş grubu çocuklar için bazen ne hissettiğini anlamak

ve bunu anlatmak en zor şeylerden biri olabilir. Bu noktada belki de yapılabilecek en doğru şey, çocuğu soyut dünyaya erkenden girmesi için zorlamak değilse bile ifadesi güç bazı şeyleri somutlaştırarak algılamasına ve sonrasında da ifade etmesine yardımcı olmaktır.

Diddalum, içimizde hissettiğimiz ama ne olduğuna anlam veremediğimiz bazı duyguları metindeki benzetmelerle, çizimlerdeki renklerle ve oldukça yaratıcı bir fikir olarak uydurma bir kelimeyle anlatıyor.

"Bazen bir ses duyarsın. Bu ses içinden, göğsünle kalbin arasında bir yerden gelir. O, kalbinde zıplayıp dans eden bir benek gibidir."

İşte tam da böyle duygularımıza takabileceğimiz, tamamen uydurma bir

kelime Diddalum. Kitap bu kelimeyle; hissettiğimiz bir şeyi, bir farklılığı, bir düşüncüyü veya yaşamış bir ânı somut bir şekilde ifade etmenin yaratıcı ve farklı bir örneğini gösteriyor. Bunu da sadece "Diddalum" kelimesiyle değil; metinle, çizimle, renklerle yani kitabın bütünüyle yapıyor.

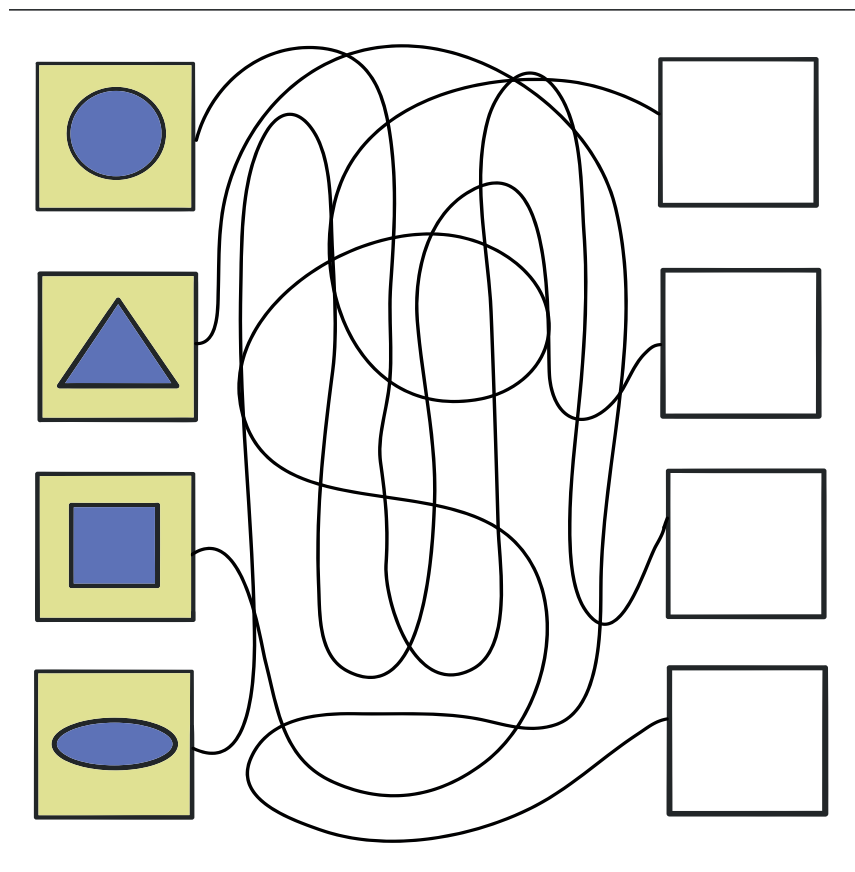
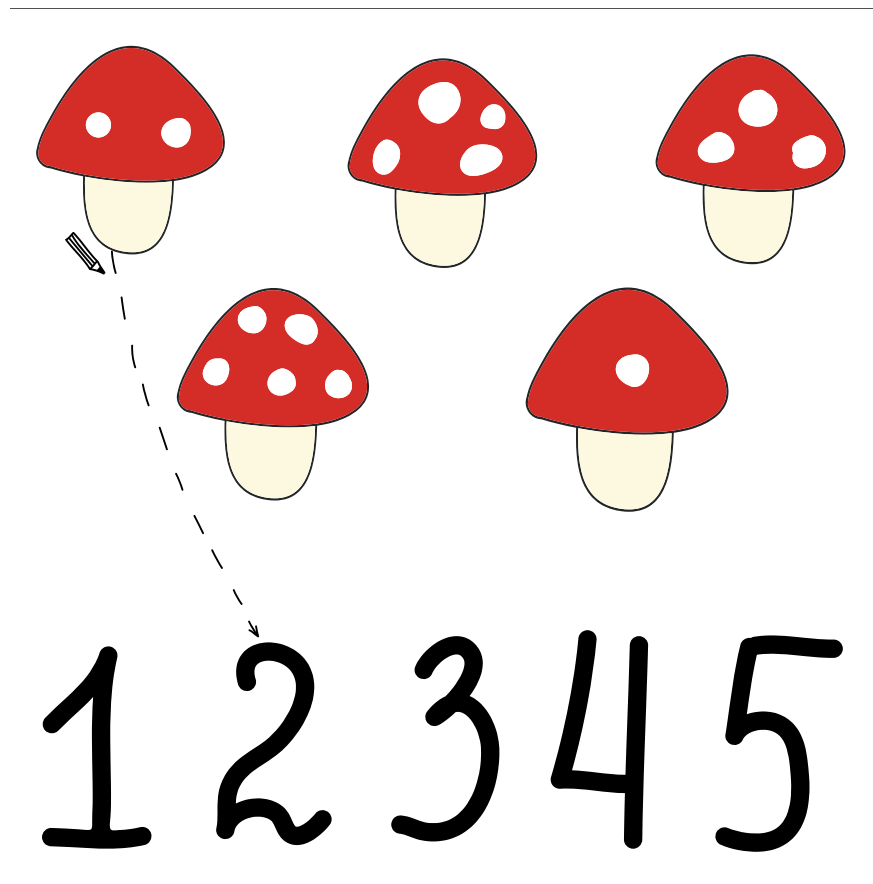

Çocuklar için Aktiviteler

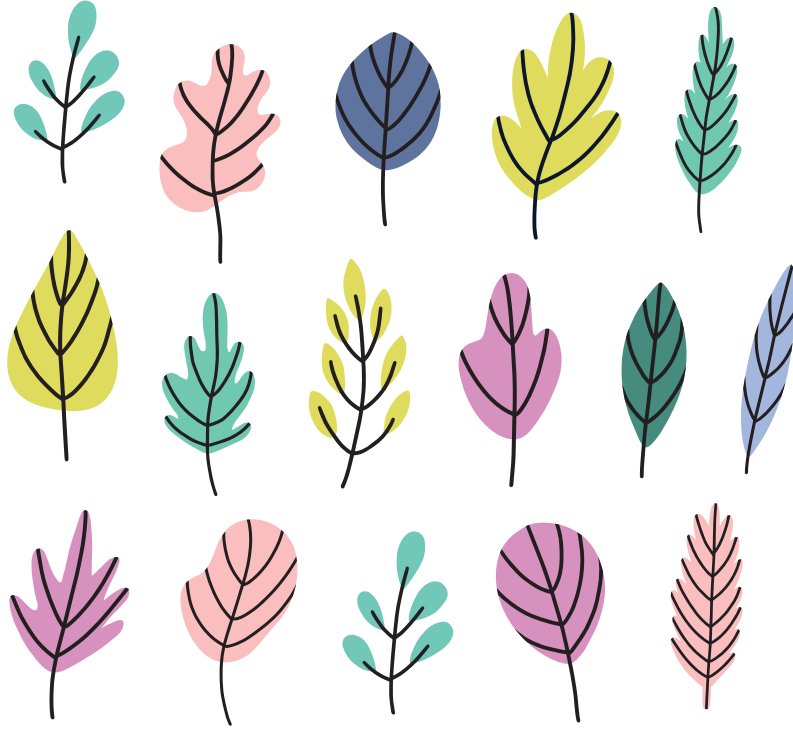

Bitiş noktasına ulaşmak için daireleri takip et.

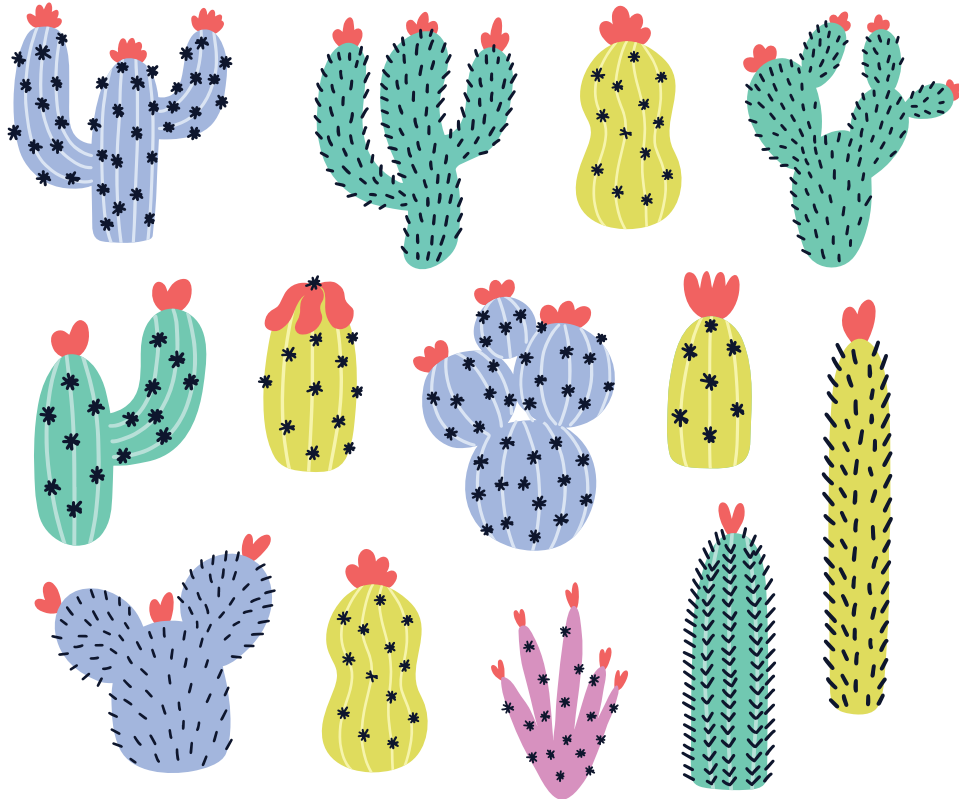
BAŞLANGIÇ		△	△	△	△	△	△	△	△
		△	○	○	○	△	△	△	△
○	○	△	○	△	○	○	○	○	△
△	○	○	○	△	○	△	△	○	△
△	△	△	△	△	○	△	△	○	△
△	○	○	○	○	○	△	△	○	△
△	○	△	△	△	△	△	△	○	○
△	○	○	○	○	○	○	△	△	△
△	△	△	○	△	△	○	△	BİTİŞ	
○	○	○	○	△	△	○	○		

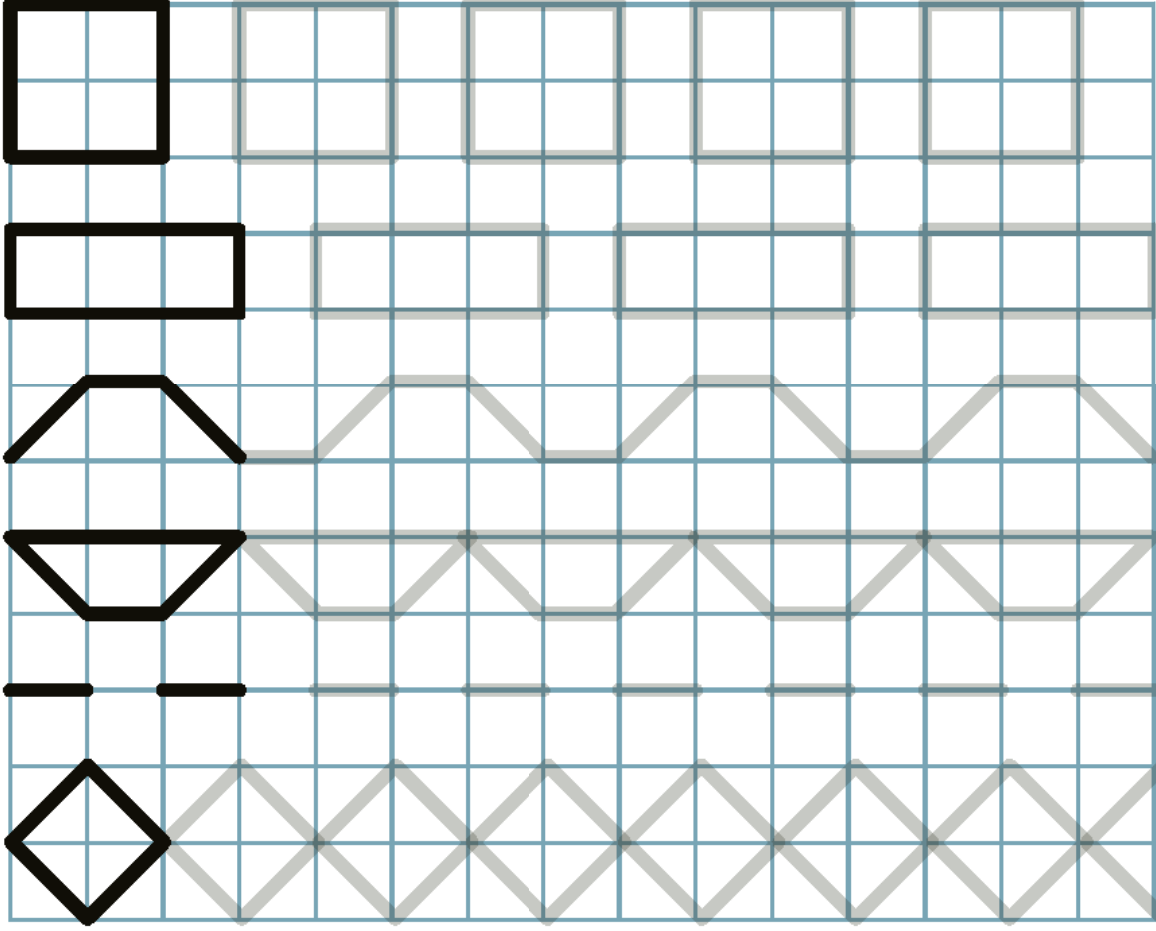
AYNI OLAN YAPRAKLARI BUL

AYNI OLAN KAKTÜSLERİ BUL

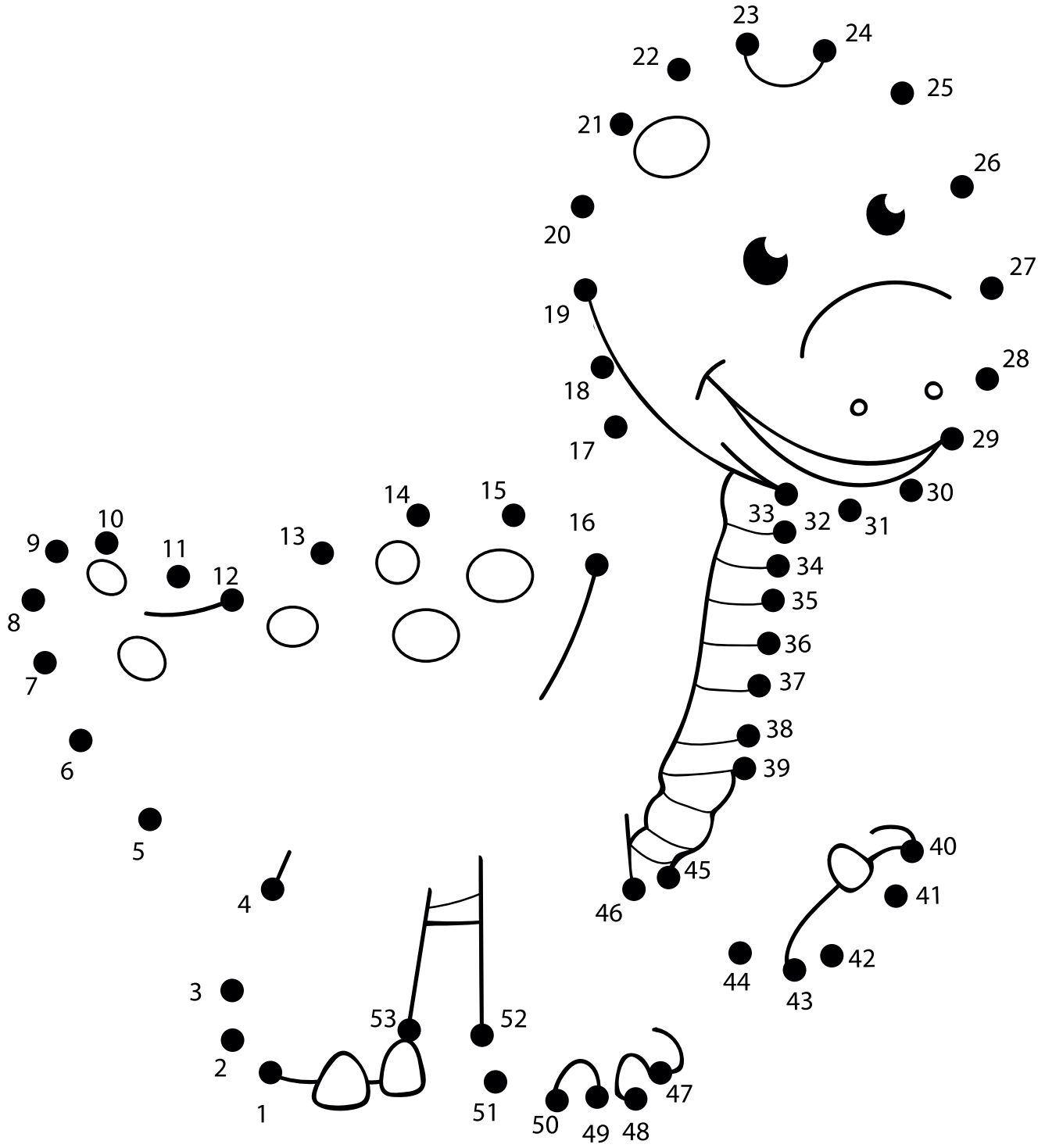
Şekilleri tamamla.

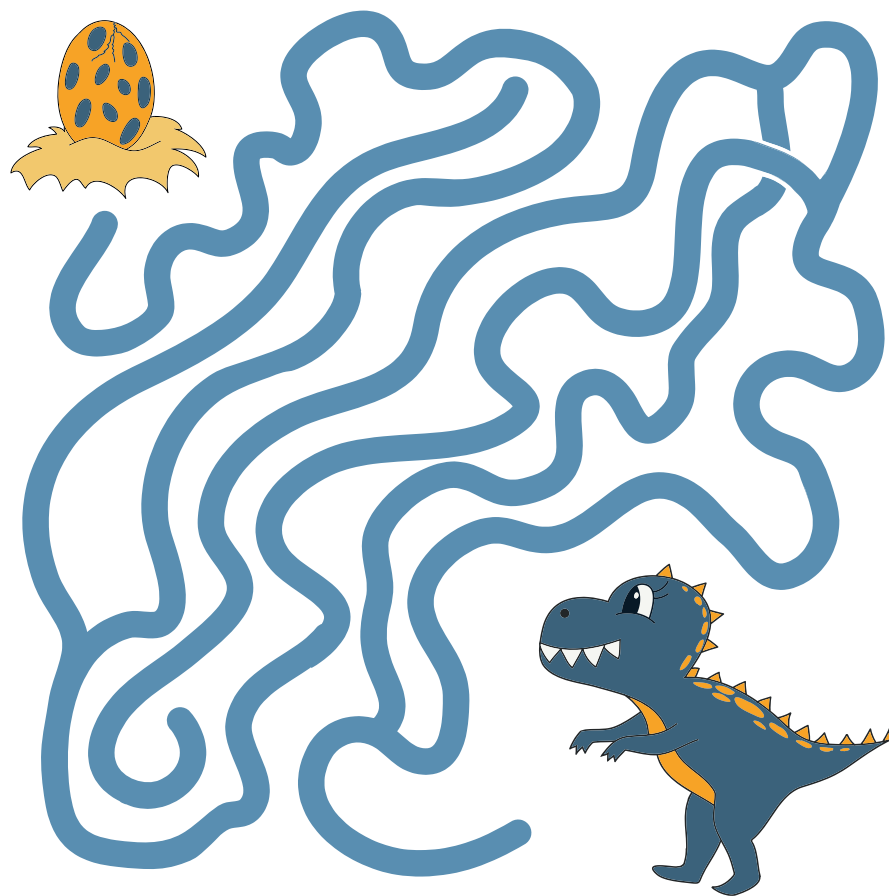

İki resim arasındaki farkı bul.

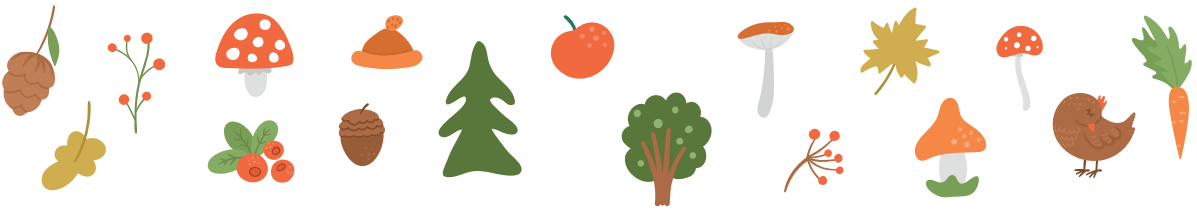

Noktaları birleştir.

Bakalım bulabilecek misin?

PANDEMI DÖNEMİNDE EVDE NELER YAPABİLİRİZ

Pandemi, hepimizin hayatında aniden büyük bir değişiklik yarattı. Alışkanlıklarımızı geçici süre için bile olsa büyük ölçüde değiştiren bu ani durum, belki de en çok çocukları etkiledi.

Çocuklara bu dönemi ve geçici olduğunu anlatmak, evde geçirmek zorunda olduğumuz günlerde kaliteli zaman geçirmek hem çocuklar hem de ebeveynler için yapılacak en zor ama en gerekli şey belki de. İşte sizin için hazırladığımız evde yapılabilecek aktiviteler:

1.

Film gecesi yapın.

Güzel bir film izlemek bütün aileyi keyifli bir şekilde bir araya getirir. Mısırınızı patlatın, lezzetli atıştırmalıklar hazırlayın, salonunuzu bir sinema salonuna dönüştürün. Hatta öncesinde sinema biletleri hazırlayabilirsiniz. Bu sayede hem bir kâğıt etkinliği hem de sinemadaymış gibi davranarak küçük bir drama etkinliği yapmış olacaksınız.

2.

Sessiz sinema oynayın.

Filmleri izleyip üstüne konuştuktan sonra başka bir akşam sessiz sinema oynayabilirsiniz. Sessiz sinema hiçbir ek materyal gerektirmeden oynayabileceğiniz, en yaygın ve eğlenceli oyunlardan biridir.

4.

Yeni bir bitki edinin.

Yeni bir bitki edinerek bakımına dair araştırma yapabilir ve bakım sorumluluğunu çocuğunuza verebilirsiniz. Bu sayede çocuğunuzun bir canlıya karşı sorumluluk hissetmesini sağlayabilir, sabrınızı geliştirebilir ve doğayla olan ilişkinizi güçlendirebilirsiniz.

3.

Okuma köşesi hazırlayın.

Evinizin bir bölümünde küçük bir okuma köşesi hazırlayıp evdeki eşyalarla dekore edebilirsiniz.

5.

Yemek yapın.

Sevdiğiniz bir yemeği veya yeni bir tarifi birlikte uygulayarak verimli bir etkinlik yapmış olursunuz. (devam edebilir)

6.

Kendi hikâyelerinizi yazın.

Küçük bir ipucundan yola çıkarak bir hikâye başlatın. Ailenizin üyelerinden hikâyeye eklemeler yapmasını isteyin ve kâğıda geçirin. Bu hikâyeyi bir kitap gibi düzenleyerek hem motor becerilerini hem de bilişsel becerileri destekleyecek bir aktiviteye dönüştürün.

ÇOCUKLAR İÇİN YAZMAK:

Ayşegül Dede

“Bilinmez bir geleceğe güçlü çocuklar hazırlamak istiyorum. O sebeple düştüklerinde kalkıp yola devam etmelerini sağlayacak ‘umut ve cesaret’ başlıklarını işlemeyi çok seviyorum.”

Merhaba Ayşegül Hanım, ilk kurgu kitabınız “Duvarın Arkasında Ne Var?” yakın zamanda çıktı. Kitabı pandemi ve cezaevi arkasında olan çocuklara ithaf etmişsiniz. Bize hikâyesini anlatabilir misiniz?

2019 yılında Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevine davet edildim. Türkiye’de ceza infaz kurumları içinde açılan ilk anaokulu olan Adalet Anaokulu’nu ziyaret etmek, cezaevinde kalan anne ve çocuklarla bir araya gelmek için çağırılmıştım. Elbette ki konu masallardı. Karşımıza çıkan tüm kötülöklere rağmen masalların mutlu sonla bitmelerinin şifahi bir özelliği vardır. Masallar; özellikle çocukların büyürken ihtiyacı olan “Umut Tohumları”nı en güzel işleyeceğimiz güvenli alanlardır. Onlara bir Keloğlan masalı anlattım. Daha sonra bahçedeki anaokulunu gezdim. İşte orada gördüm ki dallarına kurdeleler asılı bir ağaç var. Dilek ağacı zannederek yanına gittim. Çocukların dileklerini dileyip rengârenk kurdeleleri dallara bağladıklarını zannetmişim. Yanılmışım... Okul müdürü bu ağacın “Rüzgâr Ağacı” olduğunu söyledi. İşte o anda etrafımızı çeviren 12 metre yüksekliğindeki duvarlara bakakaldım. Çocuklara rüzgârı hissettirmek için kurgulanmış özel bir ağaçtı bu. En büyükleri 6 yaşında olan yaklaşık 60 çocuk... Bu okulda onlara verilebilecek en güzel ders; hayal etmek ve umut etmek... İşte Duvarın Arkasında Ne Var’ın öyküsünü bu çocuklardan ilham alarak yazdım.

Duvarın Arkasında Ne Var? kitabınızla çocuklara kazandırmak istediğiniz neydi?

Sadece cezaevi duvarları değil, sağlık sebebiyle hastane duvarları arasında haftalarını hatta aylarını geçiren çocuklar var. Tabii bir de pandemi çocuklarımız var. Karantina sebebiyle aylardır okula gidemeyen, sokağa bile çıkmayan çocuklar... Duvar çok büyük bir metafor ve değerli bir sembol. Hayatta karşımıza çıkan engel ve problemleri temsil ediyor. Bu duvarlar aşılamaz değil elbet ama bir süre eğer bu duvarın önünde kalmamız gerekiyorsa biz yine de mutlu olmanın yolunu bulanlardan olabiliriz. Duvarın Arkasında Ne Var? kitabımla, aslında mutlu olmanın her zaman başka yolları olabileceğini göstermeye çalıştım.

Biri, Diğeri, Öteki, Beriki’de “kendini olduğun gibi kabul et” felsefesinden yola çıktınız. Kendini olduğu gibi kabul etmek zor mu? Neden bu konuyu hem de çocuklar için seçtiniz?

Bir çocuğun kendini keşfetme yolculuğu kendisini diğerleriyle kıyaslayarak başlıyor. Boyu, kilosu, göz ve saç rengi... Daha sonra yapabildiklerini ve yap-

makta zorlandıklarını keşfediyorlar. Herkesin aynı yeteneklere sahip olmadığını fark ediyorlar. Farklılıklarımıza rağmen bir arada ne kadar değerli olduğumuzu anlatıyoruz onlara. Büyüdükçe hayat farklı tecrübeler yaşıyor. Bunlar bizim kimliklerimizin oluşmasında büyük rol oynuyor. Ama hepimizin çabası mutlu olabilmek. Sadece istediğimiz güzel şeyler başımıza gelince mutlu olacağımızı zannetmek, bizi en çok mutsuz eden şey. Hâlbuki kendimizi her durumda olduğumuz gibi kabul edebilmek, işte o zaman mutluluk mucize değil.

Tüm kitaplarınızın bir şarkısı var. Bu şarkılar nasıl oluştu?

Hikâyeleri yazarken kullandığımız kelimelerin ve cümlelerin kendi ritmi var. Ben sanırım bu ritimleri duyabiliyorum. Her hikâye kendi melodisiyle geliyor. Ve hikâyeye ait duyguyu okuyucuya yansıtabilmeme yardımcı oluyor. Hikâyeyi yazarken melodiyi ve ritmi yakaladığım anda ses kayıtları alıyorum. Daha sonra müzisyen arkadaşlarımla birlikte

şarkıyı yerine oturtuyoruz. Veeeeee dinlemeye doyamayacağınız, dilinize dolan şahane şarkılar oluveriyorlar.

Okul öncesi yaş grubundaki çocuklar için yazmak nasıl bir duygu? O çocuklara özellikle hangi temaları anlatmak/vurgulamak istiyorsunuz?

Bilinmez bir geleceğe güçlü çocuklar hazırlamak istiyorum. O sebeple düşüklerinde kalkıp yola devam etmelerini sağlayacak "umut ve cesaret" başlıklarını işlemeyi çok seviyorum. Hayat düz ve pürüzsüz bir yol değil. Tam tersi tökezleyecekler, çukurlara düşecekleri ve zaman zaman korkuya kapılacakları bir yolculuk. Bu konuları sembolik olarak işlemeyi ve her şeye rağmen sonunda mutlu hissedecekleri hikâyeler kurguluyorum. Hikâyelerimde çocukların veya karakterin ismi olmuyor. Okuyucu karakterin yerine kendini koysun istiyorum.

Bu dönemde çocuğa kitap okumanın faydalarını her yerde görüyoruz ama nasıl okunması gerektiğini bilmiyoruz. Siz neler tavsiye ediyorsunuz bu konuda?

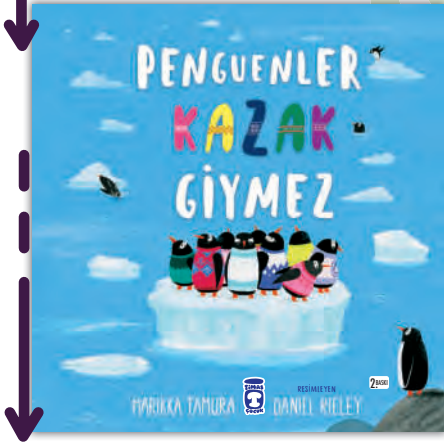
Ebeveyn veya öğretmen kendi okurken ne kadar eğlenirse çocukların da o kadar eğlendiğini gördüm. Çocukları eğlendirmek için değil kendim keyif aldığım için okuyorsam işte o zaman çok etkili oluyor. Çocuklar bizi aynalıyor. Bizi taklit ediyor. Evlerimizin en güzel duvarında televizyon yerine kütüphane varsa çocuğa 'Kitap oku!' dememize gerek kalmıyor.

Son kitabınız Kanatlarım Var Benim'de çocukları neler bekliyor?

Serinin 3. ve son kitabı olan Kanatlarım Var Benim bir özgürlük hikâyesi. Kendi sahip olduğu yeteneklerini ve becerilerini kullanabildiğin kadar özgürsün diyor bu hikâye. Bir kuşun bir elma kurduyla arkadaşlığını görüyoruz hikâyede. Elma kurduyla arkadaşlığı boyunca daldan ayrılmıyor. Uçup gitmiyor. Kanatlarıyla elma kurdunu koruyor ve gözetiyor. Ancak elma kurdu hep şikâyetçi ve mutsuz. Kuş ona birlikte uçmayı teklif ediyor ama ikna edemiyor. Sonunda elma kurdu elmasına dönüşüyor ve kuş kanatlarını açıp özgürlüğüne uçuyor. Arkadaşlık ilişkilerimizi bize sorgulatan bir tarafı var hikâyenin. Serinin bence en dokunaklı hikâyesi bu. Üç hikâye de duygularla dolu. Bu sebeple bu duyguları resme döken sevgili Öykü Akarca'ya da çok teşekkür ediyorum.

PENGÜENLER KAZAK GIYMEZ

Yazar: Marikka Tamura
Çizer: Daniel Rieley

Penguenler Kazak Giymez, çocukları yaşam alanları tehdit altında olan canlılar hakkında bilinçlendiriyor.

Son zamanlarda kamuoyunun dikkatini çeken ekoloji, ekosistem ve çevre kirliliği gibi konularda farkındalık oluşturuyor.

Yaşam alanları tehdit altında olan pengüenlere ve onların yaşadıklarına odaklanan kitap, okul öncesi çocuklarını bilinçlendirmek için oldukça önemli. Çocuk kitapları sanat yönetmeni olan Marikka Tamura, yazdığı ilk çocuk kitabıyla pek çok övgüye değer bulundu.

BENİM EVİM NEREDE?

Yazar/çizer: Sezen Aksu Taşyürek

"Evrenin en güzel gezegeniymiş Dünya... Görkemli, berrak, mavi bir gökyüzüne, yeşil uçsuz bucaksız bir yeryüzüne sahipmiş. Ama zamanla her şey değişmiş..."

Çevre bilinci ile yetişmeyen insanların müdahalesi ile değişen bir dünyaya, evini kaybeden bir sinçanın nahif öyküsüyle şahit oluyoruz.

CESUR YÜREK HERMİT

Yazar: Asiye Yıldırım
Çizer: Hüseyin Sönmezay

Çevre bilinci ve doğa sevgisini anlatan Cesur Yürek Hermit, Asiye Yıldırım'ın anlatımıyla, Hüseyin Sönmezay'ın birbirinden etkileyici çizimleriyle hayat buldu. Çocuk ruhuna uygun, güçlü bir anlatımla ortaya çıkan Yengeç Hermit Cesur Yürek, çocukları empati duygusu ve farkındalıkla buluştururken çevrelerine daha dikkatli bir gözle bakmalarını sağlayacak.

BİR KUTUP AYISI KAPINI ÇALARSA

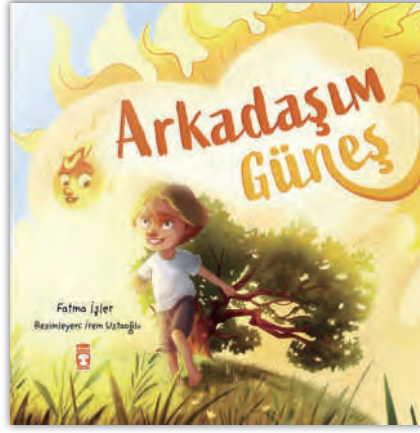
Yazar/Çizer: Jion Sheibani

Lili kumsalda dedesiyle oyun oynarken uzaklarda bir şeyler dikkatini çekti: Bir sürü KUTUP AYISI! Kutup Ayıları, erimekte olan buz parçalarının üstünde süzülerek kıyıya yanaşıyorlardı.

Şehre gelmek istiyorlardı. Gelmek ve yerleşmek!

Bir Kutup Ayısı Kapını Çalarsa; farklılıklara rağmen topluma uyum sağlamayı anlatan hem eğlendiren hem de düşündüren sıra dışı bir kitap.

ARKADAŞIM GÜNEŞ

**Yazar: Fatma İşler
Çizer: İrem Ustaoglu**

Masalsı bir hikâyeyle Güneş'i, faydalarını ve nasıl her şeye kaynak olduğunu anlatan Arkadaşım Güneş'i okuyan çocuklar doğaya farklı bir gözle bakacak. Çocuklar ısı ve ışık kaynağı olan Güneş'i ve doğanın geçirdiği değişimleri kavrayacak ki; Güneş'in bir yaşam kaynağı olduğuna dair fikir edinecek ve kahramanımız Çınar'la birlikte doğayla bağ kuracaklar. En önemlisi de duyu organlarını kullanarak içinde yaşadığımız dünyayı keşfetmeye başlayacaklar. Doğaya dair merakı uyanan çocuklar, onun iyileştirici etkisini üzerlerinde hissedecekler.

ARKADAŞIM YAĞMUR

**Yazar: Fatma İşler
Çizer: İrem Ustaoglu**

Arkadaşım Yağmur, çocukların dikkatini doğadaki varlıklara çeken, onları tanıtan yepyeni bir serinin ikinci kitabı. Masalsı bir hikâyeyle yağmuru, faydalarını ve nasıl oluştuğunu anlatan Arkadaşım Yağmur'la çocuklar doğaya daha farklı bakacaklar.

"Bütün su damlaları farklı farklı yerlere düşmüş: Kimi bir ağacın yaprağına, kimi bir çiçeğin toprağına... Kimini yavru bir kuş içmiş, kimini küçük bir kız çocuğu...

Kimi bir evin camından kaymış, kimi de bir şemsiyenin üstünden...

EĞLENCELİ SIFIR-ATIK ETKİNLİKLERİ!

Dünyamızın karşı karşıya olduğu kirlilik sorununu hepimiz biliyoruz. Fakat henüz farkında olmadığımız, bu durumun “kaçınılmaz bir son” olmadığı. Bunu değiştirebiliriz! Hem de yerimizden bile kalkmadan, evimizden çıkmadan. Atıklarımızı azaltarak ve farklı şekillerde değerlendirerek dünyamızı saran çöplerden kurtulmak mümkün. İşte buna eğlenceli ve lezzetli iki örnek:

Yediğimiz Portakalın Kabuklarından Şekerleme Yapımı!

- 1 Bir büyüğün yardımıyla portakal kabuğunu parmak kalınlığında dilimlere ayır.
- 2 Portakal kabuğu dilimlerini buzluğa koy ve birkaç saat beklet.
- 3 Çikolatayı küçük parçalara böl ve cam veya porselen bir kâsenin içine koy.
- 4 Çikolata koyduğun kabı sıcak su dolu bir kabın içine yerleştir ve çikolata eriyene kadar bekle.
- 5 Dolaptan çıkardığın portakal kabuklarını yarısına kadar çikolataya batır.
- 6 Çikolataya batırılmış portakal dilimlerini bir tabağa yerleştir.

Çikolata kaplı portakal çubukların hazır! Hem doğamızı bir çöpten kurtardın hem de ailenle ve arkadaşlarınla paylaşabileceğin lezzetli şekerlemelerin oldu!

Yapraktan Konfeti Yapımı!

- 1 Dışarıya çıktığın bir gün dökülmüş yaprakları topla. Evdeki saksıların dibine düşen yaprak veya çiçekleri de alabilirsin.
- 2 Topladığın yaprak ve çiçekleri delgeçle del.

İşte bu kadar basit! Elde ettiğin parçacıkları bir kutuda veya poşette birleştirip yaş günü partinde veya oyun oynarken konfeti olarak kullanabilirsin!

İhtiyacımız olanlar:

1. Yediğimiz portakalın kabukları

2. Çikolata

İhtiyacın olanlar:

1. Yere düşmüş yapraklar

2. Delgeç

OYUN OYNAMAK MI, **OYUNCUL** **OLMAK MI?**

Ebeveyn olarak oyuna olan bakış açınız ve onu tanımlama şekliniz çocuğunuza karşı sergilediğiniz oyun davranışlarınıza yansıyor. Tam da bu anda, sizin “oyuna dair, oyuna alışık” anlamına gelen “oyuncul” tutum sergilemeniz ve oyun konusunda çocuğunuza rol model olmanız büyük önem taşıyor.

Feyza Yeliz Bayındır

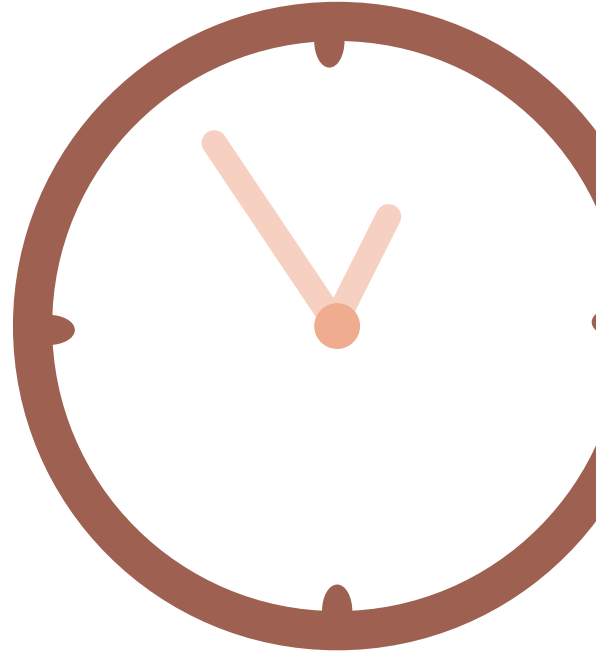

Oyun Nedir?

Sizce oyun nedir? Oyun denince hangi duygular, düşünceler ve anılar canlanır gözünüzde? Her birimizin birbirinden eşsiz oyun deneyimleri ve tanımları vardır; oyunu nerede görsek fark ederiz ve tanırız. Aslına bakacak olursak, yaşanan çağa göre değişir oyunu algılama, tanımlama ve oynama şeklimiz. Örneğin göçebe hayat düzeninde yetişen çocukların oyunlarında avcılık ve toplayıcılık gözlemleniyor. Öte yandan, yerleşik hayat düzenindeki çocuklar ise tarım ve çiftçilik temalarını oyunlarında sıklıkla kullanıyor. Günümüzde ise teknoloji ve ekran odaklı oyunlar görmemiz şaşırtıcı olmasa gerek. Oyun oynama yöntemleri zaman içinde değişebilse de oyun oynama motivasyonumuz ve oyundayken hissettiklerimiz hep aynı.

Oyuncul Olmak

Oyunda; eğleniyoruz, bir araya geliyoruz, bazen öfkeleniyor ya da şaşıryoruz, küsüyoruz ve barışıyoruz ve en önemlisi sosyalleşiyoruz. Sosyal bir varlık olarak empati kurabilme, iletişime geçebilme ve etkileşimi devam ettirebilme gibi becerilerimiz belki de çocukluğumuzda oynadığımız oyunlarda atılan tohumlarda gizli. Oyunun kendisinden ziyade, oyun sırasında hangi duyguları yaşıyoruz? Heyecanlanmak, öfkelenmek, mutlu olmak, kaygılanmak,

gururlanmak ve dahası... Oyun oynamaktan ziyade, tüm bu duyguları yaşamamızı sağlayan oyuncul olmaktır aslında. Bu bakış açısı bana çok daha anlamlı ve değerli geliyor. Peki, oyun oynamak yalnızca çocukluk dönemine mi özgü? Oyun oynamadan da "oyuncul" olmak mümkün mü?

Yetişkinlerin Oyuna Bakışı Önemli

Bu noktada, ebeveyn olarak oyuna olan bakış açınız ve onu tanımlama şekliniz çocuğunuza karşı sergilediğiniz oyun davranışlarınıza yansıyor. Tam da bu anda, sizin "oyuna dair, oyuna alışık" anlamına gelen "oyuncul" tutum sergilemeniz ve oyun konusunda çocuğunuza rol model olmanız büyük önem taşıyor. Ebeveyn olarak bazen oyun oynamakta zorlanabilirsiniz; günün yorgunluğu, stresi ya da öncelikli diğer işler sizi çocuğunuzla oyun oynamaktan alıkoyabilir. Bu noktada, sarı renkli topları bulmak ya da üçgeni üçgenle eşleştirmek gibi oyunların da ötesinde "oyuncul" ebeveynliği bir davranış biçimi olarak düşünebiliriz; belki böylesi daha az yorucu ve daha fazla eğlenceli olabilir. Başka

bir deyişle, sergileyeceğiniz "oyuncu" tavrı sayesinde herhangi bir oyuncu-ğa ya da malzemeye ihtiyaç duymadan da "oyuncu ebeveyn" olmanız ve çocuğunuzla kolayca iletişime geçmeniz mümkün.

Gündelik yaşam davranışlarınıza küçük yenilikler ekleyebilirsiniz.

Çocuğunuzla beraber besinlerden şekiller yapabilir veya diş fırçalamaya zıplayarak gidebilirsiniz. Bu iki örnekte olduğu gibi gündelik yaşamda oyun oynamadığınız anlarda dahi çocuğunuzla olan iletişiminizi "oyuncu" dokunuşlar yapabilirsiniz. Böylelikle "oyuncu" davranışlarınız sayesinde onun dünyasına daha kolay girebilir ve bu sayede daha güvenli bağlar kurabilirsiniz.

Çocuğunuzla baş başa oyun saati belirleyebilirsiniz. Oyun oynarken yerde oturabilir ve fiziksel mekânı oyun dostu olacak şekilde organize edebilirsiniz. Oyun sırasında yerde oturmak hem çocuğunuz hem de sizin için daha geniş bir hareket alanı sağlıyor. Bu sayede özgürce hareket edebilir ve daha fazla deneyebilir, yanılabilir ve birlikte öğrenebilirsiniz. Aynı zamanda, yerde oturmak çocuğunuzun kas ve motor gelişimini destekleyerek, denge ve koordinasyon becerilerine de katkı sağlıyor.

Günlük yaşamda çocuğunuzun taklit edebilir ve onun da sizi taklit etmesi için onu cesaretlendirebilirsiniz.

Çocuğunuzun sesini, mimiklerini ve davranışlarını taklit ettiğinizde kendi-

sinin görüldüğünü ve anlaşıldığını hisseder. Sizinle eğlenir ve iletişim halinde olmak ona iyi gelir. Yapılan bir araştırmada, 6 aylık bebeklerle 4 farklı şekilde oyun oynanıyor. Araştırmacılar birinci oyunda bebeklerin yaptığı hareketlerin birbir aynısını yapıyor; ikincisinde tam tersini yapıyor; üçüncüsünde bebeklerin hareketlerini mimiksiz bir yüzle yalnızca bedensel olarak taklit ediyor ve sonucunda bebeklerin hareketine farklı bir hareketle karşılık veriyor. Araştırma sonucuna göre, bebeklerin hare-

ketlerinin birebir aynısının yapıldığı birinci oyunda, bebeklerin yetişkin ile daha uzun süre göz kontağı kurduğu, ona daha sık gülümsediği ve yaklaşmaya çalıştığı belirtiliyor.

Oyun rutinleri oluşturabilirsiniz.

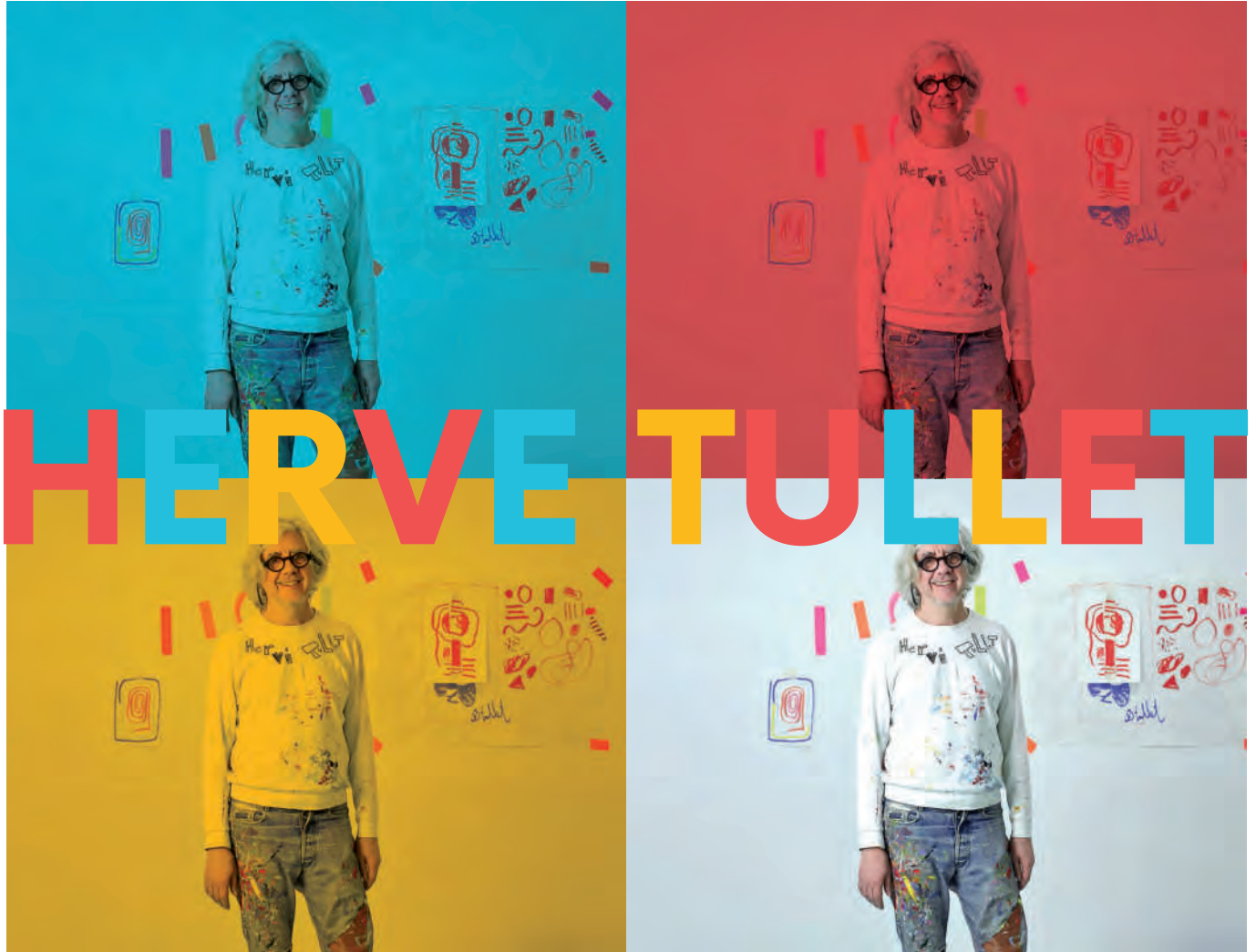
Yemek masasında, banyoda ya da yatakta... Her bir alan ve deneyim için birbirinden farklı oyun rutinleri oluşturabilirsiniz. Banyoda yüzen oyuncaklar, yemek masasında yere düştüğünde zarar görmeyecek nesneler ya da yatakta yumuşak oyuncaklar bulundurabilirsiniz. Belli alanlarda düzenli olarak aynı nesnelerle/oyuncaklarla karşılaşan çocuğunuz için sonraki yıllarda alışkanlık kazanmak ve rutin oluşturmak da kolaylaşabilir. Bu sayede siz de farklı zaman dilimlerinde ve evinizin farklı odalarında herhangi bir krizle karşılaştığınızda elinizin altında bulunan rutin nesnelerden/oyuncaklardan faydalanabilir ve çocuğunuzun dikkatini bu yöne çekebilirsiniz.

Kaynakça

- Gray, P. (2017). What exactly is play, and why is it such a powerful vehicle for learning?. *Topics in Language Disorders*, 37, 217-228. 10.1097/TLD.0000000000000130.
- Schank, J. C. (2015). The evolution and function of play. *Adaptive Behavior*, 23(6), 329-330.
- Johnson, J. E., Eberle, S. G., Henricks, T. S., & Kuschner, D. (2015). *The handbook of the study of play*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Cohen, L. J. (2001). *Playful Parenting: A Bold New Way to Nurture Close Connections, Solve Behavior Problems, and Encourage Children's Confidence*. New York, NY: Ballantine Books.
- Sauciuc, G. A., Zlakowska, J., Persson, T., Lenninger, S., & Madsen, E. A. (2020). Imitation recognition and its pro-social effects in 6-month old infants. *PLOS ONE*, 15(5). DOI: 10.1371/journal.pone.0232717

STRESİ OYUNLA AZALTIN! Hervé Tullet KİTAPLIĞI

Binbir Oyun, Karıştır Renklendir, Oyun Oynayalım mı? ve Ses Çıkaran Kitap Oo kitaplarıyla Hervé Tullet, çocuğunuzu merak ve yaratıcılık dolu bir okuma deneyimine davet ediyor. Bu kitapların interaktif doğası çocuğunuzu diyalog kurmaya, katılıma ve eleştirel düşünmeye teşvik ediyor.

HERVE TULLET

Bu kitap çocuğunuzun hafıza, odaklanma ve takip yeteneğinin gelişmesine katkıda bulunuyor. Kalabalık sayfada sarı noktayı bulabilecek misiniz? Siyah sayfalarda ilerlerken basamakları ve kesik çizgileri takip ederek çocuğunuza karanlığın onda hangi duyguyu uyandırdığını sorabilirsiniz. "Kuvvetlice bas ve üfle" gibi komutlar gücünü ve nefesini kontrol etmeyi öğretecek. Ayrıca yeni bir renk ve kuralla tanışarak kırmızı ışıktaki beklememiz ve yeşil ışık yandığında geçmemiz gerektiğini öğrenecek.

Temalar: Yönler, Renkler, Oyun

Bu kitap çocuğunuzun hafıza, odaklanma ve takip yeteneğinin gelişmesine katkıda bulunuyor. Kalabalık sayfada sarı noktayı bulabilecek misiniz? Siyah sayfalarda ilerlerken basamakları ve kesik çizgileri takip ederek çocuğunuza karanlığın onda hangi duyguyu uyandırdığını sorabilirsiniz. "Kuvvetlice bas ve üfle" gibi komutlar gücünü ve nefesini kontrol etmeyi öğretecek. Ayrıca yeni bir renk ve kuralla tanışarak kırmızı ışıktaki beklememiz ve yeşil ışık yandığında geçmemiz gerektiğini öğrenecek.

Temalar: Yönler, Renkler, Oyun

Hervé Tullet, bu eğlenceli kitapta çocukları metinle, sesler ve hareketler yoluyla etkileşime girmeye teşvik ediyor. Sesler alçalıp yükseldiğinde yuvarlaklar büyüyor ve küçülüyor. Uzun bir oooo sesi çıkararak nefes kontrolü yaptırıyor. Üşüyen, üzülen, robot gibi konuşan Oo ve Aa sesleri, taklit yeteneklerini geliştiriyor. Kitap, seslerini yükseltmelerine ve öfkelerini göstermelerine izin verilen sayfada duygularını düzenlemeyi öğretiyor.

Temalar: Sesler, Gözlem, Oyun

Bu kitapla çocuklar ana ve ara renkleri öğrenecek ve sadece birkaç renkle ne kadar çok renk elde edebileceğini keşfedecek. Sayfaları sağa sola eğerek ve hızlıca kapatarak da renkleri karıştırabileceğini görecektir. Beyaz ve siyah renklerle renkleri aydınlatıp koyulaştıracak, ana renklerle elde edebileceği renkleri görecektir ve hafıza egzersizleri yapmış olacak.

Temalar: Renkler, Hafıza, Oyun

ÇOCUKLARIN GELİŞİM ALANLARINI HER AN HER YERDE DESTEKLEMEK MÜMKÜN!

Ceren Dalkılıç

“Çocuğunuzun gelişimini desteklemek için sürekli yeni aktiviteler üretmek zorunda değilsiniz. Günlük rutinlerinizle de verimli aktiviteler üretebilirsiniz.”

Çocuklar için öğrenme, zamandan ve mekandan bağımsızdır ve her ortamda gerçekleşir. Aynı zamanda öğrenme/gelişim bütünseldir. Zengin uyaran içeren evlerimiz ve günlük yaşam faaliyetlerimiz de çocuklarımız için keyifli bir öğrenme ortamı oluşturabilir. Çocuklar maruz kaldıkları bilgiyi edinirler,

deneyimleme fırsatı buldukları beceriyi geliştirirler. Bu yüzden herhangi bir alanda gelişim gözlemlemiyorsanız, telaşa kapılmayın. Önce çocuğın bu beceriyi kazanabileceği bir deneyimi olup olmadığını değerlendirin. Çocuklara çeşitli ve zengin uyaranlar sunun, farklı deneyimler için fırsatlar oluşturun.

3 yaş

Yemek yerken sayı ve miktarlar hakkında konuşabilirsiniz. Mesela, beş kaşık çorba içeceğiz deyip her kaşıkta sayabilirsiniz.

Küçük sorumluluklar verebilirsiniz, çamaşırları katlarken aynı renktekileri uzatmasını istemek gibi.

Bir resim ya da fotoğrafta neler olduğunu sorabilir, anlatmasına fırsat verebilirsiniz. Okuduğunuz bir kitabın resimlerine bakarak onun anlatmasını isteyebilirsiniz.

Oyun oynarken aynı renk oyuncakları gruplayabilir, merdiven çıkarken basamakları sayabilir, birlikte yemek yaparken malzemeleri ve adetlerini sayabilirsiniz.

Masayı kurmaya yardım etmek, peçete dağıtmak, kıyafetlerini giyip çıkarmak, düğmelerini iliklemek gibi günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirmelerine fırsat verebilirsiniz.

4 yaş

Karışık çoraplarını eşleştirmesini, aile bireylerinin kıyafetlerini gruplamasını, oyuncaklarını kategorilerine göre ayırmasını ve yerlerine yerleştirmesini isteyebilirsiniz.

Kendi yemeğini kendisi servis edebilir ve yiyeceği miktarın sorumluluğunu alabilir.

Ev yaşamında bir bitkinin sorumluluğunu verebilir, bitkinin gelişim sürecini takip edeceği bir çetele oluşturabilirsiniz. Böylece sulama, büyüme, çiçek açma sürecini takip edebilir ve süreci anlamlandırabilir.

Birden fazla görev içeren yönergeleri yerine getirmesini isteyebilirsiniz. Örneğin, "Odana gidip, oyuncak çekmecesinden kırmızı bir lego al, çalışma odasındaki çekmecedeki makası ve bir çalışma kâğıdını alıp bana getir." gibi.

Yaşanan bir olayı veya pencereden gördüklerini anlatmasını, resim kartları ya da kelimelerle kısa hikâyeler oluşturmasını isteyebilirsiniz.

5 yaş

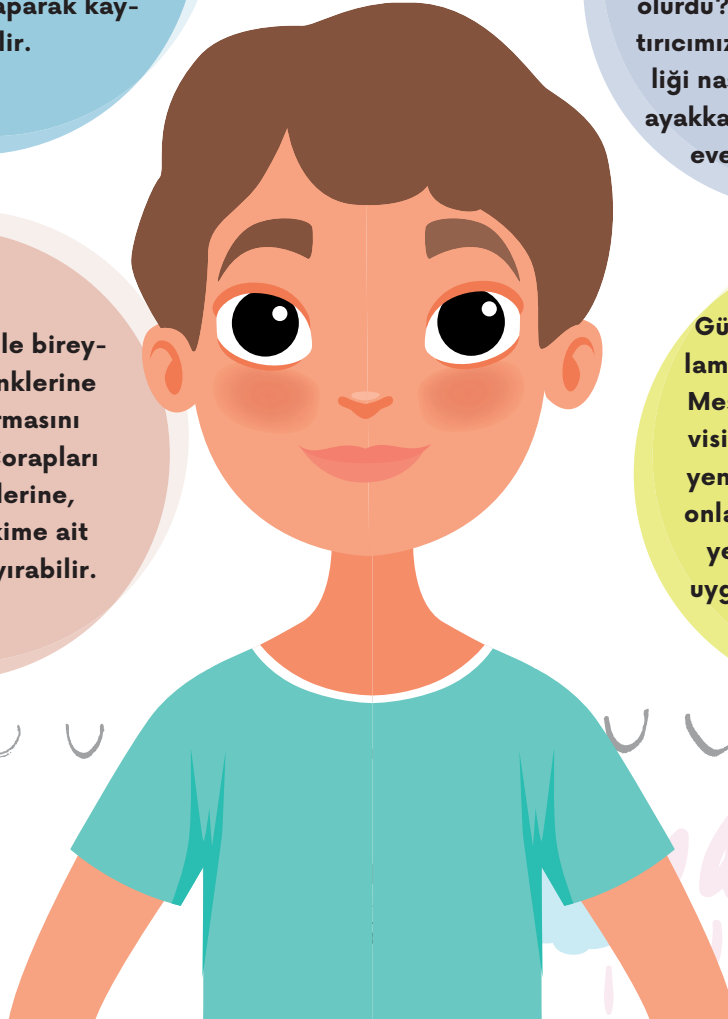
Kelime oyunları oynatabilirsiniz. Örneğin A harfi ile başlayan kelimeler saymak, bunu kelimenin son harfiyle başlayan kelimeler üretmeye çevirerek bir adım daha karmaşıklaştırabilirsiniz.

Evdeki bitkilerin sulanacakları zamanı bir çizelgeyle takip edebilir. Gelişimlerini uzun bir süreçte mezurayla ölçerek ve resimlerini yaparak kaydedebilir.

İlişki kurma ve problem çözme becerileri için fırsat oluşturabilirsiniz. Örneğin yaşanan bir olay konuşulurken tam tersi olsaydı neler olurdu? Makasımız ve yapıştırıcımız olmasaydı bu etkinliği nasıl yapardık? Parkta ayakkabılarımızı kaybetsek eve nasıl dönerdik?

Kıyafetleri hem aile bireylerine hem de renklerine göre gruplandırmasını isteyebilirsiniz. Çorapları eşleştirip, renklerine, desenlerine ve kime ait olduğuna göre ayırabilir.

Günlük yaşamda basit toplama işlemleri yapabilirsiniz. Mesela meyve saatinde servisi çocuğunuz yapabilir, siz yeni meyveler ikram ettikçe onları sayabilir. Ya da akşam yemeği için kişileri sayıp uygun sayıda servis hazırlayabilir.

Beni ne renk sevdin anne? ve Kırılan kalpler nereye gider? İÇİN P4C ETKİNLİĞİ

"Beni Ne Renk Sevdin Anne?" renklerin büyülü dünyasında anne sevgisini keşfeden bir çocuğun hikâyesi... Uzmanlar "Çocukların gelecekte özellikle ruhsal açıdan başarılı ve sağlıklı olabilmeleri için anneleriyle olan ilişkilerinin süreklilik içerisinde dengeli, sevgi dolu ve uyumlu devam edebilmesi gerektiğini..." belirtiyor. Çocuklar, rengârenk hayaller kurduran sıcacık bir öyküyle ruhsal gelişimlerinde bu denli etkili olan anne sevgisinin eşsiz güzelliğini keşfederken, duygularını ifade etmeyi de öğrenecekler.

"Beni Ne Renk Sevdin Anne?" sorusu aklına takılan küçük İnci, renklerin peşinden giderken çocuk ruhuna uygun tarzda sorular sorarak eğlenceli bir maceraya atılıyor.

Temalar: Duygular, merak, hayal gücü, anne sevgisi, renkler, çocuklar için felsefe (P4C)

"Kırılan Kalpler Nereye Gider?" çocuklara kalplerinin kırılabileceğini ve "özür dileyerek" bu kalp kırıklığının tamir edilebileceğini, rengârenk resimler ve eğlenceli üslubuyla anlatıyor. Her çocuk özür dilemeyi bilir, fakat çocukları hemen özür dilemeye teşvik etmek onlar için yararlı olmayabilir. Gözden geçirmek, tartışmak, duyguları hakkında düşünmek, çocuklar için özür dilemeyi kolaylaştıracaktır.

Her çocuğun kalbi küçük bir sebepten de olsa mutlaka kırılmıştır. Ve çocuklar kalp kırıklıklarını anlatamazlar. Bu kitapla çocuklar kendilerini Neşe karakterinin yerine koyarak, kalp kırıklığının nasıl bir şey olduğu ifade edebilecekler. Ayrıca kalp kırıklığının telafisi için özür dilemenin erdemli bir davranış olduğunu naif bir öykü ile kavrayacaklar.

Temalar: Duygular, merak, özür dilemek, hayal gücü, sevgi, kardeşlik

Çocukların sorduğu bazı sorular karşısında şaşırp kalırız. "Kırılan Kalpler Nereye Gider?" kitabının kahramanı Neşe de çok soru soran, sorularının cevabını almadan asla peşini bırakmayan meraklı bir çocuk... Neşe'nin kimsenin aklına gelmeyen birbirinden ilginç soruları var.

"Yıldızlar gündüzleri uyuduğu için mi görünmezler?"

Turuncu saçlı insanlar çok fazla havuç yediği için mi saçları turuncu?

Yemeğimizi yemediğimiz zaman neden yemekler arkamızdan ağlar?"

Bir gün Neşe en zor sorusunu sorar: "KIRILAN KALPLER NEREYE GİDER?"

Beklemediğimiz bir anda ortaya çıkan ve çoğu zaman ilk anda cevap verilemeyen bu soruları, çocuklar etrafındakileri anlamak, öğrenmek, doğanın sırlarını bilmek, kim olduklarını ve duygularını anlamak için tekrar tekrar sorarlar.

Çocuklarla soruları hakkında konuşmak ve onların sözel ifade becerilerini geliştirirken merak duygularını da tatmin etmek için düşünce etkinliklerinden yararlanabilirsiniz.

Sizin için iki kitabımızdan sorular hazırladık. Sizler de çocuklarınızdan gelen cevaplar doğrultusunda yeni sorular sorabilir, böylece onların düşünce dünyasını daha iyi gözlemleyebilirsiniz.

Kırılan Kalpler Nereye Gider?

*Kalbimiz kırıldığında nasıl hissederiz?

*Tamir edilen bir kalp eskisi gibi olur mu?

*Kalp nasıl kırılır?

*Kırılan bir kalbi nasıl tamir ederiz?

*Kalbinin kırıldığını nasıl hissedersin?

Beni Ne Renk Sevdin Anne?

*Sevgi bir ihtiyaç mıdır?

*Sevgiyi nasıl anlarsın?

*Sevgi nasıl hissettirir?

*Sevgi ne renk olur?

*Sevgini göstermenin yolları nelerdir?

ÇOCUKLARIN **EKRAN SÜRESİNİ** AZALTMAK İÇİN FİKİRLER

Gölsüm Postacı

Koronavirüs salgını dünyanın hemen her ülkesini etkilemeye devam ediyor. Pandemi günleri bizi, hayatı eve sığdırmaya mecbur bıraktı. Rutinleri bozulan ve eğitim sürelerinde azalma yaşayan çocuklar, gün boyu evin içinde kaldıklarından sürekli olarak sıkıldıklarından yakınmaya başladı.

Okulların açık olduğu istisnai dönem dışında bir yıldır eve kapatılmış çocuklar açısından televizyon, tablet, bilgisayar ve telefon ekranları kaçınılmaz hale geldi. Pek çok ebeveyn çocuklarının ekran karşısında geçirdiği sürenin artışından yakınıyor. Uzmanlar, uzun aylar boyunca evde kapalı kalan çocuklar için dış bağlantıyı sağlayan ekranların süresi konusunda çeşitli önerilerde bulunuyor.

"Sebepleri ne olursa olsun çocukların ekran başında geçirdikleri süre birçoğumuzu endişelendiriyor. 'Bilgisayar bağımlılığı', 'internet bağımlılığı' gibi kavramları duydukça kendi çocuklarımız için korkuyoruz. Gözünü ayırmadığı ekranlarda karşılaşabilecekleri görüntülerden, uygunsuz kişilerden, uğrayabilecekleri tacizden ve daha pek çok şeyden korkuyoruz. Onlar için ne yapabiliriz? Kendimizi ve onları ekranların büyüsünden nasıl alıkoyabiliriz?"

Peki, çocukların ekrana maruz kaldığı süreyi azaltmak için neler yapılabilir?

Ebeveynler ekran karşısında çok fazla zaman geçirmeyerek çocuklara örnek olabilirler.

Aile bireyleri kendi ailelerinin teknoloji kullanım kurallarını oluşturabilir ve çocukların belirli kurallara uyarak ekran karşısında vakit geçirmelerini sağlayabilirler. Bu kurallar ile ne zaman ve ne kadar süre çocuğun ekran karşısında vakit geçireceği belirlenebilir.

Yatak odalarında tablet veya telefon olmamasına özen gösterilebilir.

'Ekranları kapatalım' zamanları yaratılabilir ve aile yemeklerinde, diğer aile etkinliklerinde, oyunlar sırasında ve sohbet zamanlarında TV, bilgisayar, telefon ya da tablet ekranları kapatılabilir. Arka planda TV, bilgisayar, tablet ya da telefon ekranının çalışmaması önerilmektedir.

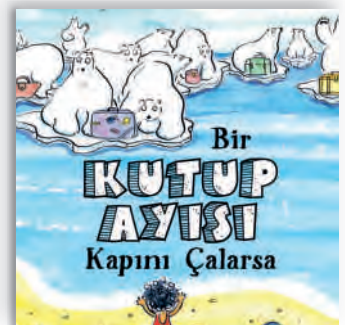
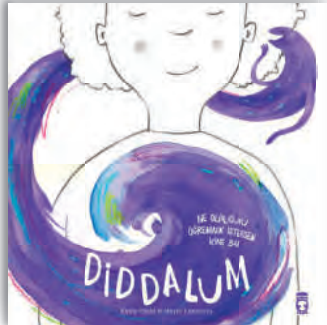
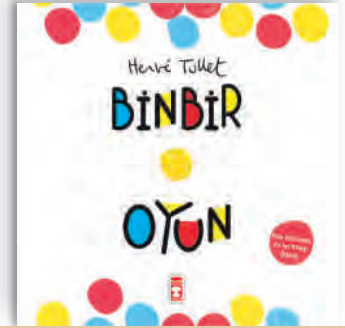
Yatmadan en az 1 saat önce çocukların tüm ekranlarla ilişkisi kesilebilir.

Tablet ve telefonlar gece çocuğun uyuduğu oda dışında şarj edilebilir.

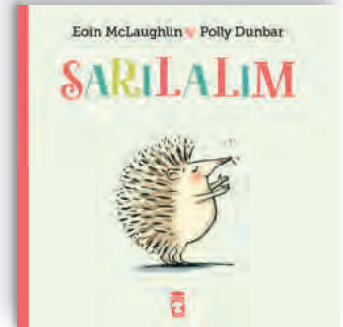
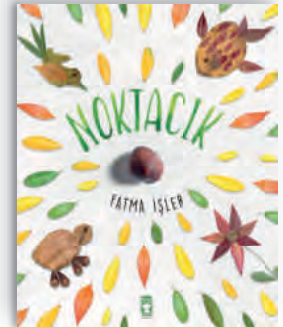
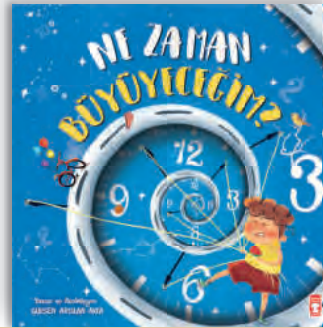
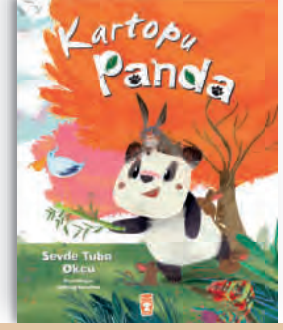
İzin verilen sürelerde açık havada kısa yürüyüşler yapılması, evde yeni rutinler ve boş zaman etkinliklerinin oluşturulması, akşam yatma ve sabah kalkma saatlerinin mümkün olduğunca düzenli olması, online ders aralarında ve sonrasında bilgisayar ve cep telefonundan uzak kalmaları sağlanabilir.

Hepimiz için oldukça zor olan bu dönemi, aynı zamanda çocuklarımızın yaratıcılığını ve oyalanma becerisini de arttırabileceği bir fırsata çevirebiliriz. Ayrıca, çocukların sanat, tasarım, eğitim, eğlence ve oyun alanındaki becerilerini geliştirmek için de faydalı bir araca dönüşürebiliriz.

İlk Kitaplığım

İlk Kitaplığım

KÜÇÜK BİR KIZ ÇOCUĞUNUN DÜNYASINDA babasının öyküsü

timascocuk.com

f timascocuk

timas_cocuk

Kitaplarımız hakkında detaylı videolar için

Timas Çocuk YouTube kanalını
takip etmeyi unutmayın!

Bu karekodu
okutup hızlıca
gidebilirsiniz.